

ԽՍՀՄ ԿԱԹԿՈՂ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կ. Մ. ՇՈՒՎԱՅԵՎ

ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱԹՈՒ—
ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԸ

637.1

Ը-98

ՊԵՏՂՐԱՏ

1932

ՅԵՐԵՎԱՆ

15 .07. 2013

24 SEP 2010

ԽՍՀՄ ԿԱԹԿՈՒՏՆԵՐՏՐՈՆ

637.1

Ե-98

Կ. Մ. ՇՈՒՂԱՅԵՎ

ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱԹՈՒՄ —
ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԸ

1007
31188

ԿՈՑԻ ՀԱՄԱՐ ՂԵԿՈՎԱՐՈՂ
ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՀԱՂԵՂԱԾՈՂ

ՊԵՏՀՐԱՏ

1932

Պետերբուրգի տպարան
Դրավիտ 8999 (բ)
Հրատարակ. 1951
Պատվեր 6484
Ցրած 3000

Թարմգ. Լ. Դանիելյան

Խմբ. Ն. Մուրադյան

Հանձնված է տպագրության 21 դեկտեմբերի 1931 թ. ՍՍ. Ֆ. Ե.

ՄՍԻ ՅԵՎ. ԿԱԹՈՒՊՐԱՐԵՄԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

16-րդ կուսհամագումարը անհրաժեշտ դտավ, «ա-
րագացնել անասնաբուծության վերականգնման և զար-
գացման ձեռնարկումների կիրառումը» և նշեց անաս-
նաբուծության սոցիալիստական վերակառուցման
բայելիկյան տեմպերը: Դրա հետ միասին 16-րդ կուս-
համագումարը համապատասխան մարմիններին դիրեկ-
տիվ տվեց «արմատականապես վերանայել գյուղա-
տնտեսության զարգացման հնգամյա պլանը» վուչ մի-
այն հաղահատիկային ու տեխնիկական կուլտուրաների
արագ զարգացումն ապահովելու, այլ և շուտափույթ
կերպով անասնաբուծությունը բարձրացնելու համար:

Գյուղատնտեսությանը բաց թողնվող պետական
վարկերի խոշոր մասը ծախսվում է անասնապահու-
թյան գծով: Անասնաբուծության պրոբլեմը լուծելու
համար, 1931 թ. պետական բյուջեյից բաց է թողնվում
1 միլիարդ ուրբլուց ավելի:

Անասնաբուծության պրոբլեմը քննելիս 16-րդ
կուսհամագումարը շեշտեց, վոր մտի հարցը պետք է
լուծել առաջին հերթին: Մեծ սխալ կլիներ կարծել,
վոր այդպիսով կաթնեղենի և յուղեղենի հարցին յեր-
կրորդական տեղ է տրվում:

Խոշոր յնդշյուրավոր անասունների պահպանումը
և հետագա աճեցումը մասնավորապես կաթնատու նախ-
րի հետագա արագ աճումը կախված կլինի մտի հարցի
շուտափույթ լուծումից:¹⁾

¹⁾ Այսինքն՝ արագորեն բազմացող, անասունների ամենաշուտ
հասունացող տեսակը—խոզերի յերամակի աճումից:

Մսի արտադրութեան մեր գլխավոր մեքենան մոտակա տարիներում—խոզն է:

Դրա վրա պետք է դարձված լինի մեր գլխավոր ուշադրութեանը, խորհրդային տնտեսութեանների և կոլտնտեսութեանների ուշադրութեանը: (16-րդ կուսհամագումարում՝ ընկ. Յակովլևի տված գեկուցումից):

Կուսհամագումարից անմիջապես հետո մենք ձեռնամուխ յեղանք խոշոր խողարուծական խորհանդեսութեանների կազմակերպմանը: Հնդամյակի վերջին տարում կուսհամագումարի վերջում խողարուծական խորհանդեսութեանները պիտի տան 7 միլիոն գլուխ ապրանքային խոզ, վորպիսի քանակութեանն աճեցնելու համար՝ կպահանջվի մոտ 35 միլիոն ցենտներ կեր, (հացահատիկների վերածելով): Խորհրդային տնտեսութեաններին հետևելով՝ հազարավոր կոլտնտեսութեաններ կազմակերպեցին արդյունաբերական խողարուծարաններ:

«ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ, ԳԼԽԱՎՈՐԱՊԵՍ ԿԱԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ—ԿՈՎՆ Ե»

(XVI-րդ կուսհամագումարում ընկ. Յակովլևի տված գեկուցումից):

Այդ յերկրորդ՝ կաթի գործարանի մասին 16-րդ կուսհամագումարում ասվեց այն, ինչ վոր պիտի բնական կուսակցութեան յորաքանչյուր անդամը, ամեն մի կոմյերիտական, ամեն մի կոլտնտեսական և միևնույն տեսակով՝ «վազվա կոլտնտեսականը»: Հնգամյակի յերրորդ վնասկան տարին պետք է ապահովի վերջնական հաղթանակը անասնաբուծութեան պրոբլեմի լուծման գործում: Արդեն հիմնականում լուծում ստացած հացահատիկային պրոբլեմի հիման վրա, այժմ ավելի հեշտութեամբ ու չուտով կարելի յե լուծել մսի և կաթի պրոբլեմը, «մախ և առաջ կազմակերպելով հատուկ անասնաբուծական խորհանդեսութեաններ, հացահատի-

կային խորհանդեսութեանների նմանութեամբ, մասնաշարար ստեղծելով բարձր ապրանքային կոլտնտեսական ֆերմաներ և արագ կերպով ընդարձակելով կերի բազան (XVI կուսհամագումարի բանաձևվից):

ԿՈԼՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ԱՆԱՍՆԱՐՈՒԹՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Մոտ անցյալում՝ հատկապես անասնաբուծական ուղղութեամբ կազմակերպված հազարավոր խոշոր կոլեկտիվ անտեսութեանները (արտադրողական անասնոցների հանրայնացմամբ) գործնականում ցույց տվին իրենց բոլոր առավելութեանները մանր անհատական անասնաբուծութեան հանդեպ:

1. Աշխատանքի մեծ տնտեսում անասուններին խնամելու գործում:

2. Խոշոր շինարարութեան համար պահանջվող ծախքերի զգալի նվազում (խոշոր գոմեր, սկրոտային կառուցվածքներ, ջուր տալու հարմարութեաններ և այլն):

3. Ամենահրատույ հարցի—կերի լուծումը:

4. Կանոնավոր գոտախնիկական և անասնաբուծական սպասարկում:

5. Անասունների արագ աղնվացումը և նրանց արդյունավետութեան (կիթի) բարձրացումը:

6. Բուխնդակ յեկամուտի ավելացումը և ապրանքայնութեան բարձրացումը:

7. Այլ-որև յեկամուտի զգալի բարձրացումը և կոլտնտեսականների սնդի բարելավումը անհատական հետ համեմատած:

Անասնաբուծական կոլտնտեսութեաններում բոլոր տարրական կազմակերպչական և ադրուդոտեխնիկական ձեռնարկումների (գոմերի յուսավորութեան ու տաքացումը, անասունների լավ խնամքը) պարտադիր կերպով, կերարույթների ցանքային տարածութեանների ընդարձակումը, կանոնավոր կերակրելը և

այլ ձեռնարկումները կրկնապատկեցին կաթնասուն անասունների տարեկան միջին կիթը:

Վաղուց ի վեր ապացուցված է, վոր մի կիրգորամ հատիկը կամ քուսպը (իրենվ հավելյալ կեր այն կերի, վորը ստանում է գյուղացուցու կովը) տալիս է 2½ մինչև 3 կիրգորամ ավելորդ կաթ: Չնայած դրան, մեր գյուղացիական տնտեսություններում միջին տարեկան կիթերը 1-100 կիրգորամից դենը չեն անցնում, ¹⁾ այսինքն՝ 3-4 անգամ պակաս ելին արտասահմանի կովերի տարեկան միջին կիթերից:

Սուրբագույն ու վճռական նշանակութուն ունեն կերերը, ինչ վոր չքավոր և միջակ գյուղացիական տնտեսությունները հարկավոր քանակությամբ չեն բերեք չեն ունեցել:

Ում հայտնի չե գյուղացիական տնտեսություններում տարեց տարի կրկնվող «անասունների կերի սովը»: Ում հայտնի չեն գյուղացիական կովերի կերակրելու պայմանները: Տարվա ամենալավ ժամանակը (ամառը) գյուղացու կովերը «պտույտ են կատարում յերկրագնդի շուրջը» (որեկան 15-40 կիրոմետր) կեր վորոնելով ցեւերում: Առանց մասսայաբար գործադրելու անհրաժեշտ ագրո-դոտտեխնիկական ձեռնարկումները, առանց ցանքսաշրջանառության մեջ մրտցնելու բողմամբ խոտը, արմատապուրներ—իսկ այդ նշանակումն է՝ առանց արմատապուր մանր թլուկային տնտեսությունները սոցիալիստական վերակառուցման յենթարկելու նոր տեխնիկական հիմունքով, (տրակտորներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, հանքային պարարտանյութեր), չի կարելի կրկնակի և յետակի կիթ ստանալ: Առանց կրեկտիվ խոտ տնտեսության՝ անկարելի յե արագ կերպով ստեղծել ուժեղ կերի բազա և յեռապատկել կիթը:

Գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրությունը չեր նախատեսում սպառողական (վոչ ապրանքային)

¹⁾ Ս. Հայտատանի տեղական կովերի միջին տարեկան կիթը

անասունների համայնացումը: Այնուամենայնիվ արգյունավետ անասունների (կովերի) համայնացման համեմատական աճումը կանոնադրության մեջ նախատեսված աշխատող անասունների հանրայնացման աճումի հետ համեմատելով՝ վերջին յերեք տարիներին ընթացքում համարյա հավասար էր:

ԻՆՉ ԲԱՆ Ե ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՅ.-ը ՅԵՎ ԻՆՉՊԵՍ Ե ԿԱՉՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԿԱԹՆԱ-ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆ

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿԻՅ

Դա կաթնեղենի գործարան է, վորտեղ կովերն ամեն օր տալիս են ալբանալիս շատ սննդաբար արտադրանք—կաթ

Կոտնտեսական ԿԱՅ.-ը գյուղատնտեսական ձեռնարկություն է, վորը ամեն օր տալիս է ապրանքային հումուլթ (կաթ) յուղա-պանրագործարաններին համար: ¹⁾

ԿԱՅ.-ը կոտնտեսության համար հանդիսանում է մի յուրահատուկ խնայողական դրամարկղ, ուր ամառը և աշնանը հիմնական մուծում են անում (կերի մթերում)—չուկայում արժեք չունեցող (կամ պակաս արժեք ունեցող) մթերքներ, և վորից ամբողջ տարվա ընթացքում կոտնտեսությունը ամենայն օր ստանում է ապրանքային արժեքավոր արտադրանք: Կոտնտեսությունը ԿԱՅ.-ից է ստանում իրեն հարկավոր չըրջանառության դրամական միջոցները:

Կաքնատու-անասնաբուծությունը զանազանվում է դաշտաբուծությունից, (վորտեղ ինչքան ել ցանկանալու լինենք, անհնարին է ամենայն օր արտադրանք

¹⁾ Կոտնտեսական կաթի գործարանը (Կ. Ա. Ֆ.-ը ամեն օր կանում է դաշտաբուծության հում մնացորդները հատիկներ, մղեղը, դրամներ): Կ Ա. Ֆ.-ը ամենայն օր մշակման է յենթարկում հեռավոր տարածություններ դժվար տանելի, մեծ տեղ բռնող կերերը—խոտ, արմատա-պալարապուրները, սիւսը և այլն:

ստանալ) նրանով, վոր ամենայն որ տալիս է մի աղ-
բանքային արտադրանք, վորը չատ անհրաժեշտ է մեր
արդյունաբերական կենտրոններին:

Կադմակերպչական տեսակետից ԿԱՖ-ը հանդիսա-
նում է կոլեկտիվ տնտեսության մի ինքնուրույն ար-
տադրական ճյուղը, վորին դաշտաբուծությունը իբրև
կերի տարածություն՝ յենթարկված է ամբողջովին
գույս կաթնատնտեսական շրջաններում և մասնակիորեն
մյուս հացահատիկային և խառը շրջաններում:

ԿԱՖ-ը կազմվում է հետևյալ հիմնական տարրե-
րից՝

1. Հանրայնացված կաթնատու նախիրը մատղաշ-
ների ու ցուլերի հետ միասին:

2. Գոմ, վորը բավարարում է գոտենիմփական և
անասնաբուծական բոլոր պահանջներին:

3. Կերարույսերի ցանքերի վորոշ տարածություն,
վորն անհրաժեշտ է անասուններին մի ամբողջ տարի
կերով լիովին ապահովելու համար:

4. Սիլոսային կառուցվածքներ և պահեստներ կե-
րերի համար (տարայներ, նիւղներ):

5. Փոխադրական միջոցներ՝ կերերը տնտեսություն
բերելու և աղբանքային արտադրանքը դուրս տանելու
համար:

6. Կաթնատնտեսական ինվենտար (կշեռներ, բե-
տոններ, կիսատակառներ, կովկիթներ, քամիչներ,
գուլլեր, լվացարաններ և այլն):

ԿԱՖ-ը կազմակերպվում է կոլտնտեսության և
կաթիկոլտնտեսությունի միջև կնքված պայմանի համա-
ձայն, հետևյալ պարտավորություններով՝

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Համարել աղբանքային կաթնատու նախիրը
համայնացնելու նախկին կուլակ տարրերից բնադը-
րավվածները հանձնելու և փոքր անասունները մեծաց-
նելու միջոցով:

2. Ստեղծել կերի ուժեղ բաղա:

3. Կառուցել խոշոր գոմեր և սիլոսային կառուց-
վածքներ:

4. Սպասարկում, լավազույն խնամք և կանոնա-
վոր կերակրում:

5. Աղբանքային կաթի 70%-ը հանձնել պետական
մթերույներին:

ԿԱԹԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒՆԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ .—

1. Աղբանքայնությունը արագ կերպով բորձ-
րացնելու նպատակով, յերկարատև վարկ տալ ԿԱՖ-ին
կովեր դնելու համար (տավարի արժեքի 70%-ի չա-
փով):

2. Ապահովել կոլտնտեսությունը վարկով գոմերի
(արժողության 40%-ի չափով) և սիլոսային կառուց-
վածքների (75 տոկոսի չափով) շինարարության հա-
մար:

3. Ապահովել ԿԱՖ-երի ագրո- գոտենիմփական և
անասնաբուծական սպասարկումը և դարկ տալ կոն-
տրոլային—տոհմական աշխատանքներին:

4. Իրականացնել ԿԱՖ-երի գործառնական—արտա-
դրողական սպասարկումը:

Մատակարարել անհրաժեշտ չափով ինվենտար,
կահավորում, շինարարական նյութեր և այլն: Կազմա-
կերպել ԿԱՖ-ի արտադրած կաթի վաճառքն ու վերա-
մշակումը:

Չնայելով այն ահադին շահավետությանը, վոր ներ-
կայացնում է կոլտնտեսականների համար ԿԱՖ-ի կազ-
մակերպումը, մի քանի կոլտնտեսություններում ընդ-
հանուր ժողովներում գտնվեցին առանձին կոլտնտեսա-
կաններ, վորոնք արտահայտվում էին կաթնակոյտն-
տեսական ֆերմա կազմակերպելու ոգտին և բնդդեմ
կաթնա—աղբանքային ֆերմայի կազմակերպման:

ԿԱՅ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՁԱԿԱՆ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ

Կոլտնտեսական ԿԱՅ-երը պետք է ունենան մյուս կոլտնտեսական կաթնատու նախիրներից տարբերվող հետևյալ հատկանիշները.

1. Ամբողջ նախիրից ստացված կաթի բարձր ապրանքայնության փոչ պակաս քան 70 %-ը (կաթնատու-կենտրոնի հետ ունեցած պայմանի համաձայն) ամբողջ կիթից:

2. Առավելագույն լիացում (ընակվածություն), կաթնատու կովերով ինչպես հողային տարածության մեկ վիավորի, այնպես եւ ամեն մի կոլտնտեսականի համեմատ:

3. Լիովին ապահովվածություն սեփական կլրերով. մարդագետիներ, բարելավված արտադրողներ, ախրասլին և այլ կերի կուլտուրաներ: Կերուբույսերի ցանքաընթացություն:

4. Բարձր միջին կիթ՝ համեմատած չբնապատող կաթնատու նախիրների հետ:

Առանց այդ քանակական ու փոքրական հատկանիշների, ԿԱՅ-ը չի կարող իսկական կաթի գործարան հանդիսանալ:

ԿԱՅ-Ի ՆԱԽԻՐԻ ԿՈՄՊԼԵԿՏԱՎՂՈՐՈՒՄԸ

Կոլտնտեսային ԿԱՅ-ի ապրանքային կաթնատու նախիրը կազմվում է հետևյալ աղբյուրներից՝

1. Հանրայնացված և համայնացվելիք կովերի, ցուլերի և մատղաշների նախիրից:

Ահա այս է ապրանքային նախրի կոմպլեկտացիոն ամենազգալիոր և հիմնական աղբյուրը: Ապրանքային նախրում համայնացրած կովերը պիտի կազմեն ամբողջ նախրի առնվազն 60-70 %-ը:

Մի շարք շրջաններում պարզ չե՞ր հասկացվում է հետևյալ հարցը՝ հարկավոր է, արդյոք, յեղած հանրայնացրած նախիրը բաժանել ապրանքային և «սպորտական» մասերի: Այդ հարցը Հողօրդկոմատը պար-

զարանեց այն իմաստով, վոր նախիրը նման մասերի բաժանելն աննպատակահարմար է:

Մի գոմում այդպիսի արհեստական բաժանում կատարելը գործնականորեն դժվար է: Մարտական խնդիրը՝ ամբողջ նախրից բարձր ապրանքայնության ստանալն է:

2. Կուլակներից բուսազրավված անասունների համ-
ծնումը:

Մի շարք շրջաններում բոնագրավված կուլակային անասունները դարձված են սպառողական և բաժանված կոլտնտեսականներին անհատական (ժամանակավոր կամ մշտական) ոգտագործման համար: Կուլակների նախկին անասունները պետք է լինեն ԿԱՅ-ում: Համատարած կոլեկտիվացման շրջաններում ի հաշիվ այդ աղբյուրի ապրանքային նախիրը կունենա առնվազն 3-5 % արդյունավետ անասուններ:

3. Կովերի, յերինջների և ցուլերի գնումը կաթնա-
յին կենտրոնից տրվող հատուկ պետական վարկով:

Բոլոր ԿԱՅ-երում, զնված անասունները ապրանքային նախրի մեջ միջին հաշվով 20-25 տոկոսից ավելի չպիտի լինեն: Վարկը բաց է թողնում Հանրապետական կաթկենտրոնը, այն պայմանով, վոր գնվելիք անասունների արժեքի 30 %-ը կոլտնտեսությունն իր միջոցներից հատկացնի:

4. Չքվոր, միջակ տնտեսությունների, յերկաթուղային ծառայողների ու քաղաքի աղգարնակության մոտ յեղած բարձր կաթնատվություն ունեցող կովերի տոհմական և յբարելավված եզ հորթերի կոնսերվատացիան:

5. Մատղաշների մեծացնելը իր տնտեսության ներսում: Այդ աղբյուրից են կախված ամբողջապես և լիովին ԿԱՅ-ի նախրի լրացումը և անասունների ընդհանուր քանակի արագ աճումը: Ամեն տարի ունեցնող համար թողնվող հորթերի քանակը կթան կովերի ընդհանուր քանակի համեմատությամբ, կարող է և պետք է լինի առնվազն 35 տոկոս:

ԿԱՖ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՁԱԿԱՆ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ

Կոլտնտեսական ԿԱՖ-երը պետք է ունենան մյուս կոլտնտեսական կաթնատու նախիրներից տարբերվող հետևյալ հատկանիշները.

1. Ամբողջ նախիրից ստացված կաթի բարձր ապրանքայնության մոտ 70 %-ը (կաթնատնտեսներին հետ ունեցած պայմանի համաձայն) ամբողջ կիթից:

2. Առավելագույն լիացում (բնակվածություն), կաթնատու կովերով ինչպես հողային տարածություն մեկ վիսիով, այնպես էլ ամեն մի կոլտնտեսականի համեմատ:

3. Լիովին ապահովվածություն սեփական կիթերով. մարդագետիկներ, բարելավված արտադրողներ, օխոտային և այլ կերի կուլտուրաներ: Կերտույսերի ցանքաշրջանառություն:

4. Բարձր միջին կիթ համեմատած չրջապատող կաթնատու նախիրների հետ:

Առանց այդ քանակական ու վորտկական հատկանիշների, ԿԱՖ-ը չի կարող իսկական կաթի գործարան հանդիսանալ:

ԿԱՖ-Ի ՆԱԽԻՐԻ ԿՈՄՊԼԵԿՏԱՎՈՐՈՒՄԸ

Կոլտնտեսային ԿԱՖ-ի ապրանքային կաթնատու նախիրը կազմվում է հետևյալ աղբյուրներից՝

1. Հանրայնացված և համայնացվելիք կովերի, ցուլերի և մատղաշների նախիրից:

Ահա այս է ապրանքային նախրի կոմպլեկտավորման ամենագլխավոր և հիմնական աղբյուրը: Ապրանքային նախրում համայնացրած կովերը պիտի կազմեն ամբողջ նախրի առնվազն 60-70 %-ը:

Մի շարք շրջաններում պարզ չե՞ր հասկացվում հետևյալ հարցը՝ հարկավոր է, արգյոք, յեղած հանրայնացրած նախիրը բաժանել ապրանքային և «սպորտական» մասերի: Այդ հարցը Հոշտոկումատը պար-

զաբանեց այն իմաստով, վոր նախիրը նման մասերի բաժանելն աննպատակահարմար է:

Մի դոմում այդպիսի արհեստական բաժանում կատարելը գործնականորեն դժվար է: Մարտական խնդիրը՝ ամբողջ նախրից բարձր ապրանքայնության ստանալն է:

2. Կուլակներից բուկազրավված անասունների համաձուլումը:

Մի շարք շրջաններում բոնագրավված կուլակային անասունները դարձված են սպառողական և բաժանված կոլտնտեսականներին անհատական (ժամանակավոր կամ մշտական) ոգտագործման համար: Կուլակների նախկին անասունները պետք է լինեն ԿԱՖ-ում: Համատարած կուլեկտիվացման շրջաններում ի հանդիպ աղբյուրի ապրանքային նախիրը կունենա առնվազն 3-5 % արդյունավետ անասուններ:

3. Կովերի, յերինջների և ցուլերի գնումը կաթնատու կենտրոնից տրվող հատուկ պետական վարկով:

Բոլոր ԿԱՖ-երում, դնված անասունները ապրանքային նախրի մեջ միջին հաշվով 20-25 տոկոսից ավելի չպիտի լինեն: Վարկը բաց է թողնում Հանրապետական կաթկենտրոնը, այն պայմանով, վոր գնվելիք անասունների արժեքի 30 %-ը կոլտնտեսություն իր միջոցներից հատկացնի:

4. Չքաշվող, միջակ տնտեսությունների, յերկաթուղային ծառայողների ու քաղաքի աղգարանակության մոտ յեղած բարձր կաթնատվություն ունեցող կովերի տոհմական և քարելավված եզ հորթերի կոնսորացիան:

5. Մատղաշների մեծացնելը իր տնտեսության ներսում: Այդ աղբյուրից են կախված ամբողջապես և լիովին ԿԱՖ-ի նախրի լրացումը և անասունների ընդհանուր քանակի արագ աճումը: Ամեն տարի ունեցնող համար թողնվող հորթերի քանակը կթան կովերի ընդհանուր քանակի համեմատությամբ, կարող է և պետք է լինի առնվազն 35 տոկոս:

6. Սոսանյալած անասունների փոխանակումը լավ կաթնատու կովերի հետ տեղական մթերման կետերում (Սայուղմյատոյի և այլն) :

Սպրանքային նախքի կոմպլեկտավորման ալգ ընդ որ արդյունքները պետք է լայն կերպով բացատրված լինեն կոլտնտեսականներին՝ արագ կերպով անցկացնելու նրանց այն կոլտնտեսություններում, վորտեղ կան բոլոր նախադրյալներ ԿԱՑ-ը կազմակերպելու համար :

2.

ՊԱՅԳԱՐ ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑ-ԵՐԻ ԲԱԶՐ ԱՊՐԱՆՔԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Մեք արդեն ունենք տասնյակ ու հարյուրավոր կոլտնտեսություններ, վորտեղ հանրայնացված կաթնատու նախքի բովանդակ կիթի 70 տոկոսը և դեռ ավելին հանձնվում է պետությունը :

Յեթե պետությունը տալիս է կոլտնտեսությունը ահագին արտոնություններ (տուրքից ազատելով անասուններին և այլն) և խոշոր միջոցներ՝ իբրեւ յերկաբառով վարկեր՝ չինարարության, մեքենաների, կաթնատու անասուններ գնելու համար (պետական գներով), այդ դեպքում կոլտնտեսությունն էլ կազմակերպված ԿԱՑ-ով պետք է ապահովի կաթի անհրաժեշտ քանակություն (70 տոկոսը)՝ հանձնումը յուրի գործարաններին :

Կոլտնտեսական ԿԱՑ-երը վուչ միայն պետք է փոխարինեն միլիտնավոր կուլակային և ունեւոր տնտեսություններին, վորոնք անցյալում ապրանքային յուղ եյին տալիս հիմնական կաթնա-յուղային շրջաններում, այլ և գերակատարեն կաթնա-յուղային մթերքների ապրանքային արտադրանքի վերաբերյալ նշված պլանները (810 հազար տոնն կաթ) :

Կոլտնտեսական ԿԱՑ-ը 1931 վճռական տարում պետք է ստեղծեն կերի ուժեղ բաղա (խոտի, արմատապտուղների, սիլոսի և այլ կերի, կուլտուրաների ցանքեր) և դրա հիման վրա կրկնապատկել ու յեռապատկել տան կիթերը :

Կոլտնտեսական ԿԱՑ-երը պետք է ցույց տան դյուղացուն խոշոր կոլեկտիվ անասնաբուծական տնտեսությունների բոլոր առավելությունները անհատական անասնաբուծական տնտեսություն հանդեպ :

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑ-Ը

Հազիվ թե կարիք լինի ապացուցելու, վոր խոշոր կոլեկտիվ անասնաբուծություն կազմակերպումը ավելի բարդ գործ է, քան կոլեկտիվ դաշտաբուծության կազմակերպումը :

Խոշորագույն հացահատիկային գիգանտ-կոլտնտեսություններ կազմակերպման դործում մենք արդեն ունենք խոշոր փորձառություն, վորը ձեռք է բերված մի քանի տարվա ընթացքում : Մինչդեռ կաթնա-անասնաբուծական գիգանտ-կոլտնտեսություններ ամեն մի մարզում կամ հանրապետության մեջ ունենք՝ միմիայն մեկական կամ յերկուական հատ, վորոնք նորերս են կազմակերպված :

Յեթե հացահատիկային տնտեսության մեջ մենք գործ ունենք «պոպուլայա ձիերի»-տրակտորներին ու յերկաթե մեքենաների հետ, անասնաբուծական տնտեսության մեջ գործ ենք ունենում ավելի քեզուչ «կենդանի մեքենաների» հետ, վորոնք կարող են բոլորվին անդամնալի կերպով շարքից դուրս գալ, յեթե նրանց նկատմամբ անուշադիր լինենք (ժամանակին չկերակրենք, չուր չտալը, վատ խնամքը, վոր առաջ է բերում հիվանդություն, համաճարակներ և այլն), ժամանակին անասնաբուծական միջոցներ ձեռք չառնելու դեպքում կարող է (մի սատկած կովից-թուքերի վարակեց բորբոքում, սիրիբախտ, դարաղ և այլն) տաքերային աղետ պատահել ամբողջ նախին :

Ահա թե ինչու ԿԱՑ-ը կազմակերպելիս հարկավոր է զբույժ լինել և գիգանտ-ֆերմաների չինադրությունների հրապուրիչ պլան-նախագծեր չընտրել : Մինչև վոր գոտեխնիկայի ու անասնաբուծությունների բնագավառում մենք չտիրապետենք ավելի կատարելագործ-

ված տեխնիկային, ստիպված ենք հրաժարվել 200-250 գլխից ավելի տարողությամբ առանձին դոմեր չինելու մտքից: 250 գլխի համար չինվելիք դոմը ինքնին արդեն մի գերդանտ և տվյալ ժամանակամիջոցի համար:

Ահա թե ինչու կուսակցության Մոսկվայի մարդային կոմիտեն 1931 թ. ապրիլի 7-ի իր վորոժման մեջ ԿԱՅ-ի կադմակերպման հարցի առթիվ ասաց.

«Առաջարկել համ. Կ. (բ) Կ.-ի չրջկոմներին վրձնակահապես դադարեցնել միջկոտնտեսական «ռեզանտ-ֆերմաներ» կադմակերպելու վերաբերմամբ յեղած առանձին վորձերը:

Մեծ սխալ կլինի կաթնատնտեսական անասնաբուծության մեջ խոշոր տնտեսություն չհամարել այն կոլտնտեսությունը, վորն ունի 50 արյանքային կովից բաղկացած կաթնատնտեսական ֆերմա: Հիտուն կովը կարող է տալ տարեկան 5-ից մինչև 10 հազար ուրլու դոմարի արյանքային արտադրանք. այսինքն՝ իր արժողությամբ համասար է 100-150 հեկտար ցորենի ընդհանուր բերքին:

Կուսակցության Մոսկվայի մարդկոմը տեղական կուսկադմակերպություններին գերեկտիվ տվեց, վոր ԿԱՅ կադմակերպել կարող են այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ունեն 50 կովից բաղկացած հանրայնացրած նախիր կամ առ 1 հուլիսի 1931 թ. կարող են իրենց նախիրը հասցնել այդ քանակությանը:

ԿԱՅ-ՈՒՄ ԿԵՐԻ ՈՒԺԵՂ ԲԱԶԱ ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Այն կայուն հիմքը, վորի վրա կոլտնտեսական ԿԱՅ-ը կարող է ամուր կանգնել ու զարգանալ, կերի բազան է:

Անասնաբուծության զարգացման հիմնական խոչընդոտը չեղել է և ներկայումս էլ և կերհայթայթումը: Առանց կերի խոշոր բաղա ստեղծելու՝ չի կարելի լուծել անասնաբուծության պրոբլեմն ամբողջությամբ և

կաթնատնտեսական անասնաբուծության պրոբլեմը մասնավորապես:

Ցեթե արդյունաբերության զարգացման համար առաջին պայմանը վառելիքով ապահովելն է, անասնաբուծության զարգացման համար պահանջվում է նույնպես յուրահատուկ վառելիք—կերը:

«Մսի և կաթի գործածությունը կրկնապատկելու խնդիրը լուծելու համար, մեր յերկրի կերի միջոցները հարկավոր է ավերացնել 1½ անգամ: Ապետը է մոռանալ, վոր այժմվա կերը, ավելի քան իր յերկու յերրորդ մասով բաղկացած է կոպիտ կերից. այսինքն՝ խոտից, դարսով բաղկացած է այլն, մինչդեռ մսի և կաթի մեքեմանից, մղեղից և այլն, մինչդեռ մսի և կաթի մեքեմանի արդյունավետ աշխատանքի համար պահանջվում է, վոր գործադրվող կերերից առնվաղն 2/3-ը լինեն ունե, վոր գործադրվող կերերից»։ Իսկ այդ նշանակում թեղ կերերի, հյութային կերերի»։ Իսկ այդ նշանակում է, վոր դադարապետական զարգացման ամբողջ հընգամյակը պետք է «վերանայվի այնպես, վոր նա լրացուցիչ կերպով ապահովված լինի առնվաղն 40 միլիոն հեկտար կերի կուլտուրաների ցանքսով»։ (Ընկ. Յակովլևի գեկուցումից—16-րդ համագումարում)։

Ահա թե ինչու անհրաժեշտ է, վոր մենք բալլենվիկյան ամբողջ վճռակախությամբ անմիջապես ձեռնամուխ լինենք կերահայթայթման հիմնական հարցի լուծմանը: Անհրաժեշտ է, վոր բալլենվիկյան ցանքսի պլանի մեջ կաթ կադմակերպող ամեն մի կոլտնտեսություն նախատեսի՝ կերաբույսերի ցանքսի ընդարձակումը, մարգագետինների արմատական բարելավումը և կոմը, մարգագետինների արմատական բարելավումը և սիլոսացման համար հատուկ կուլտուրաների (արեվա-ծաղկի, սիմինդրի և այլն) ցանքս: Մենք առավելա-ծաղկի, սիմինդրի և այլն) ցանքս: Մենք առավելա-գույն չափերով պետք է ողտագործենք՝ ինչպես կոտրնտնտեսականների, այնպես էլ անհատականների մոտ յեղած կերի կուլտուրաների սերմերի ներքին բոլոր միջոցները: Սմեն տեսակ կերի սերմեր հավաքված մըս-խալ-մոխալ, դրամներով, կտան տասնյակ կիլոգրամներ ու ցենտներ խոտ, արմատապտուղներ, արեվա-ծաղիկ, յեղիտացորեն, զազար, դդում և այլն:

Մեանց դրան չի կարելի պլանները կատարել և դե-
րակատարել: Հարկավոր է պլաններում առաջուց նա-
խատեսել, վոր այդ բոլոր անհրաժեշտ կերերը պետք է
ստանալ հենց տնտեսության մեջ:

Մենք չենք կարող հույս դնել մի այնպիսի չափ-
առություն վրա, թե վորքե մեկը մեզ համար կեր կպատ-
րաստի եժան դեռ: Մենք չենք կարող նույնպես ծան-
րաբեռնել փոխադրության միջոցները, այնպիսի կերի
ավելորդ տեղափոխություն, վորպիսին հաջողու-
թյամբ կարող է արտադրվել սեփական տնտեսության
մեջ:

Մենք պետք է աշխատենք այնպես անել, վոր
1931 թ. կերի ընդհանուր արտադրանքը կուտնտեսու-
թյուններում, ավելանա մի քանի անգամ (անցյալ 1930
թ. համեմատությամբ) ի հաշիվ կերի տարածություն
ընդարձակման և մարդագետիկների (խոտհարքների)
բերքատվության բարձրացման:

Մենք բոլոր հնարավորություններն ունենք, առանց
մեծ ծախսեր անելու կրկնապատկել և յեռապատկել մեր
մարդագետիկների բերքատվությունը և դրա հետ միա-
սին՝ անհրաժար, ճահճատած, աֆայի, թուփերով
պատած հսկայական տարածությունները և ուրիշ հո-
ղեր՝ կուլուրական ցանովի արոտներ և խոտհարքներ
դարձնելու:

Ո՞վ ծանոթ չե մեր վողորմելի գյուղացիական ա-
րտադրատերին, վորոնք մի ամբողջ դար յերեք չեն
բարելավվել, տալիս եյին ընդամենը յերեք սայլ խոտ
մի հեկտարից:

Ահա հենց այդ է բոլոր կուտնտեսությունների,
մանավանդ անասնաբուծական ուղղություն ունեցող-
ների, ինչպես նաև բոլոր հողային մարմինների հիմ-
նական և գլխավոր արտադրողական աշխատանքներից
մեկը:

16-րդ կուսամասում արում հողագործության
թողկոմ՝ ընկ. Յակովլևին ասաց. «Հարկավոր է
մեր բառարանից դուրս վանել առհասարակ

«սպառող չըջան» հասկացողությունը, և դրա վրա
խարեն բոլոր կուտնտեսականների, բոլոր կուտն-
տեսականների, բոլոր «դեռ ևս վոչ կուտնտեսա-
կանները» գիտակցություն մեջ մտցնել «կաթնա-
յուղային չըջան» հասկացողությունը»:

Կաթնաբանջարանոցային և կաթնա-յուղային չըջան-
ների առաջ (նախկին «սպառող չըջան») 16-րդ կուս-
ամասում արում գրված եյին հետևյալ հիմնական
խնդիրները.

1. Կերարույսերի ցանքան ընդարձակել լրացուցիչ
կերով 15-20 միլիոն հեկտարով, կերի խոշոր բաղա-
սանդակում համար:

Մակերեսային բարելավումը (կոողների հավասա-
րեցումը, փոցիսելը, քաղհանելը, ճահճացած մարդագե-
տիկներում կիր չաղ տալը կարող է կրկնապատկել ու
յեռապատկել խոտի բերքը: Ահա հենց այդ գլխավոր
արդյունավետություններն էլ հարկավոր է իրականացնել 1931
թվին:

2. Խամ հողերը վարելու համար անհրաժեշտ է
տրակտորների հիմնական մասը ուղարկել աշխատե-
լու:

3. Ապահովել հանքային պարարտանյութներով՝
մարդագետիկներն ու արոտները բարելավելու համար:
Այդ խնդիրների հետ միասին տրված էր հետևյալ
մարտական լուղուցը.

«Կաթնա-բանջարանոցային չըջանի յերկոմներ, ու
մարդկոմներ (կուտակցություն) յերեսներդ դեպի ա-
նասնաբուծությունը»:

4. Անասնաբուծական ու ջրային խորհրդատեսու-
թյունների հարվածային-բանվորների համաժողովներ-
ական հավաքը (1931 թ. հունվարին) 1931 թ. խոտհար-
քի հավաքման կամպանիան հայտարարեց բայլովիկյան
առաջին խոտհարքը: Մենք չենք կրող հաշվեկշիռային
խոտհարքների խոշուկ ու վերին աստիճանի առաջ յեր-
քի հետ: Հարկավոր է, վոր մեր բոլոր կուտնտեսական-
ները, բոլոր հողային և կուտնտեսական մարմինները

իսկույն և յեթ մասսայական աշխատանք ծախարեն
բայլելիկյան առաջին խոտհոռնձին խոտի կրկնակի
բերք ստանալու համար:

ԿԱՅ-երը աշխատանքի հարվածային մեթոդները
պետք և կիրառեն խոտհարքի վայրերը վաղ դարնա-
նից փոցիկելու, մացառներն ու թփերը արմատահան
անելու, չոր խոտերը այրելու և խոտերը ժամանակին
հնձելու համար, իսկ այնտեղ, ուր կան մեծ տարած-
ութիւններ, խոտհարքը սկսել ծաղկելուց 10 որ ա-
ռաջ:

Հարկաւոր և, վորպեսզի ամեն մի կոյտնտեսական
իմանա այն աղբոսնոմիական ճշմարտութիւնը, թե իր
անդալիլութեամբ ծաղկելուց առաջ քաղված խոտի մի
կիլոգրամը հաւասար և ծաղկելուց հետո քաղված խո-
տի 2-3 կիլոգրամին:

Անասունի համար խոտի մեջ ամենազլխաւոր սը-
ննդարար նյութը սպիրտակուցն է: Աղ սպիրտակուցի
կորուստը, նայելով թե յերբ և հնձված խոտը, կարող
է լինել շատ խոշոր:

Ահա թե ինչ են ասում առվույտը հնձելու վերա-
բերմամբ յեղած վորձերն ու պրակտիկան.

Հաւնձի ժամանակը	Ընդամենը աստի մեջ սպիրտակուց (տոկոսներով)	Աղ թվում մարս- վող սպիրտակուց. (տոկոսներով)
Հունիսի ծաղկելու սկզբին	34	21
» բոսորին ծաղ- կած ժամանակ	29	10
» ծաղկելուց հետո	23	5

Այս աղբուսակը ցույց է տալիս, վոր ծաղկելուց
առաջ քաղված առվույտն իր սննդարարութեամբ 4 ան-
գամ բարձր և ուշ քաղված առվույտից: Տասն անգամ
կզերազանցի՝ ճահճուտների հասկաւոր խոտերին, նա-
յելով, թե յերբ և քաղված յեղել: Այիլի լավ և քանա-
կով յերկու անգամ պակաս խոտ ստանալ, քան 10 ան-
գամ պակաս՝ վորակով: Վաղաժամ հնձելիս՝ ստաց-
վում և բարձր վորակի խոտ և բացի այդ՝ խոտհոռնձի
կամպանիան չի զուգադիպի հացահատիկային կուլ-

մուրաների բերքահաւաքին, և վոր էլ մարդագետին-
ների մոլախոտերի սերմերը կտարածվեն:

Կերի կուլտուրաների սերմի սովը (բաղմամբ խո-
տեր, արմատապտուղներ) հարկադրում է բայլելիկ-
յան անդրդիւլիլութեամբ պահանջելու բոլոր կոյտն-
տեսական ԿԱՅ-երից՝ անմիջապես հող տանել՝ հենց իր
կոյտնտեսութեան մեջ կերի սերմեր պատրաստելու մա-
սին:

Այդ նպատակով հարկաւոր և սեփական փոքրիկ հո-
ղամասերում՝ ունենալ խոտի և արմատապտուղների
սերմաբուծարաններ:

ՍՒԼՈՍԱՅԻՆ ԿԵՐԻ ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ԿԱՅ-ԵՐՈՒՄ

Անասնարուծութեան մեջ կա մի «ուրույն ձեւի
տրակտոր» այդ սիլոսի աշտարակն է: Սիլոսի աշտա-
րակը և ուրիշ սիլոսային կառուցվածքները կատարում
են անասնարուծութեան մեջ միևնույն «համարժեք հե-
ղափոխութիւնը», ինչ վոր կատարել և և այժմ էլ կա-
տարում և տրակտորը դաշտարուծութեան մեջ:

Ի՞նչ և սիլոսը:

ՍՒԼՈՍԸ—ԿՈՆՍԵՐՎԱՅՐԱԾ ԿԱՄ ԹԹՈՒ ԴՐԱԾ ՀՅՈՒԹԱԼԻ ԿԵՐ Ե

Սիլոսացման համար հատկացրած մի հեկտար տ-
րեւածաղիկը տալիս է 3 հազար կիլոգրամ կերի միա-
վոր, այն ինչ մի հեկտար վարսակը, սովորական ձեւով
կերակրելու դեպքում, տալիս և միայն մի հազար կի-
լոգրամ կերի միավոր: Մի հեկտար արեւածաղիկը
ԿԱՅ-ում, հորերի և խրամատների մեջ հասարակ ձե-
ւով սիլոսացնելու դեպքում, կարող է տալ 500-800
տոննա ընդհանուր յեկամուս:

Կանաչ խոտը քաղելուց և չորացնելուց հետո՝ կորց-
նում է իր սննդարար նյութերի 25-50 տոկոսը, այն
ինչ այդ միևնույն կանաչ խոտը սիլոսացնելու դեպ-
քում՝ կորցնում է միայն 5-25 տոկոսը:

Բերված տեղեկութիւններն ամբողջովին և լիովին

հաստատում են սխիսմացման բոլոր առավելությունները:

Անցյալ 1930 թ. առաջին անգամ կիրառվեց մասնատական սխիսմացումը: Հաղարավոր կոյտնատեսություններում և խորհրդային տնտեսություններում սխիսմացման և յենթարկվել 10 միլիոն ցենտներից ավելի կեր:

Կառավարությունը 1931 թ. ստուգելի թվերում վորոշել է «երբև նվազագույն խնդիր»՝ սխիսմացման համար հատկացրած կուլտուրաների ցանքսերը հասցնել «մինչև 720 հաղար հեկտարի և պատրաստել սխիստի աշտարակներ, խրամատներ ու հորեր, այն հաշվով, վոր ապահովվի առնվազն 100 միլիոն ցենտներ կերի սխիսմացումը, այսինքն՝ տասն անգամ ավելի, քան անցած տարի:

Աշտարակների շինարարության փորձը, սխիսմացման տեխնիկան խմանալը և սխիստի տված ահադին ուղուտը այժմ արդեն հայտնի յեն կոյտնատեսականների լայն մասսաներին»:

Վոչ մի կասկած չկա, վոր խորհրդային տնտեսություններն ու կոյտնատեսությունները այդ խնդիրները կգերակատարեն:

Բացի հատուկ կուլտուրաների ցանքսից (տրեվա-ծաղիկ, յեղիտացորեն, վիկա), սխիսմացման համար՝ հարկավոր է ոգտագործել բանջարանոցային կուլտուրաների բերքը հալաքելու ժամանակ առաջացող համարյա բոլոր թափթիուկները (կաղամբի տերեվներ, կարտոֆիլի թիերը, շաքարաձակնդեղի տերեվները): Հատուկ սխիսմային կուլտուրաների սերմերի պակասության դեպքում՝ հարկավոր է ոգտագործել կոլտնտեսության մեջ և կոյտնատեսականների մոտ յեղած դղումի, կերամմերուկի սերմերը: Վերջիններից հիանալի սխիստ կարող է ստացվել: Մոլախոտերը նույնպես կարելի յե հաջողութամբ ոգտագործել սխիսմացման համար:

Հարկավոր է անհատաղ մարտական և հարվածային տեմպեր ծախալել՝ ԿԱՑ-ում սխիսմային կամպա-

նիա անցկացնելու նախապատրաստություններ տեսնելու համար: Չարեք և մոռանալ, վոր ամեն մի ԿԱՑ յուրաքանչյուր կովի համար պիտի ապահովի առնվազն 1-2 տոնն սխիստ կամ թե սխիսմացման յենթարկի առնվազն մի հեկտար կանաչ զանգված ամեն մի տասնյակ կովի համար: Անհրաժեշտ է խսկույն և յեթ ձեռնամուխ լինել խրամատների ու հորերի պատրաստմանը:

Սխիսմացումը խոշորագույն նշանակություն ունի նաև այն տեսակետից, վոր նա թույլ է տալիս ստեղծելու անստնարուծության համար ապահովագրական ունգերմիներ կերի սովի դեմ՝ բերքապակասության դեպքում:

Լավ պատրաստված սխիստը կարող է դիմանալ մի քանի տարի:

ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ԿԵՐԱԿԵԼԸ ՅԵՎ ԲԱՐՁՐ ԿԻԹ ՄՏԱՆԱԼԸ
ԿԱՑ-ում

Հին հասարակարգից ժառանգություն մնացած դառն իրականությունը գեռ մինչև որս ել չի միերացել: Մենք ունենք հարյուրավոր ու հազարավոր շրջաններ, վորտեղ 8-10 հեկտար ցանքսը չի կարողանում կերակրել նույնիսկ տարեկան հազար լիտր կաթ տվող մի կովը: Իսկ արեմտյան կաղխալիստական յերկրներում՝ 1-2 հեկտարին ընկնում է 3-4 հազար լիտր կաթ տվող մի կով:

Մինչդեռ մեզ մոտ ևս հնարավորություն կա ստանալու նույնպիսի բարձր կիթեր, յեթե մեկ կողմից ընդարձակենք կերաբույսերի ցանքսը և բարձրացնենք նրանց բերքատվությունը, մյուս կողմից պահենք բարձր կաթնատվություն ունեցող տեղական և արտասահմանյան ցեղեր (չվեց, սիմենտալ), վորոնք լավ են դընում մեր պայմաններում:

Մեր կաթնատու անասունների ցածր կաթնատվության գլխավոր պատճառներից մեկը՝ խտացրած կերերի պակասն է և հյութալի կերերի (արմատապտուղների և սխիստի) բացակայությունը:

Հյուսիսի կերը կիթն ամկացնող կեր է:

Ահա մի փոքրիկ աղյուսակ, վորն ամենահամոզեցուցիչ կերպով հաստատում է, թե յե՞րբ և ի՞նչպես կարելի չե կաթի բարձր կիթ ստանալ:

Մի հեկտար յերեքնուկը կարող է տալ կաթ, յեթե կերակրելու լինենք.

Իրև կանա խոտ	86 0 կգ.
» սիլոս	7640 »
» չոր խոտ, ծաղիկու սկզբում հավաքած 23 0	»
» չոր խոտ ուշ բաղված	2330 »

Այս աղյուսակը տաանյակ հաղար որինակներով հատուկ մուգ գույնի պլակատի ձևով, հարկավոր է լայն կերպով տարածել մեր կուլտեսական ԿԱՅ-երում:

«Վորպեսզի կովը տա կաթի ներկա քանակը, (տարեկան մոտ 1 հազար կիլոգրամ), նրան հարկավոր է 1700 կերի միավոր (վերածելով հացահատիկների):»:

«Վորպեսզի այդ կովը կրկնապատկված քանակությամբ կաթ տա, բանից յերևում է, վոր կերի միավորների քանակը հարկավոր է ավելացնել միայն 30%-ով, այլ վոչ թե կրկնապատկել, ինչպես այդ կարող է թվալ առաջին հայացքից:

Վորպեսզի այդ կովը յնոապատկի կաթի քանակը, նրան արվելիք կերը հարկավոր է ավելացնել միմիայն 60-65%-ով»:

«Իմ նպատակը չե բնավ ժողովրդականացնել աղբոս-կամ դոռ-գրադիսությունը, իմ նպատակն է այդ բոլոր տարրական ճշմարտությունները դարձնել կուսակցության գործնական աշխատանքի միջոց և դրա հիման վրա հնգամյակի վերջում կրնապատկել կաթի սպառումը իրրե մինիմում»:

Ընկ. Յակովլևիչի այդ հասարակ, բայց համոզեցուցիչ խոսքերը կուլտեսականների ու խորհանտեսականների լայն մասսաները պիտի իմանան: XVI-րդ կուսահամագումարում ընկ. Յակովլևիչի արտասանած

տարրական ճշմարտությունները, պետք է դառնան «կուսակցության գործնական աշխատանքի դեմքը»:

«մսի ու կաթի սպառումը կրկնապատկելու համար»:

Մի հեկտար կերի տարածությունը ԿԱՅ-ին կից կարող է կուլտեսությանը տալ 480 ուրբուց (առանձին չրջաններում) մինչև 900 ուրբուց ընդհանուր յեկամու՝ քաղաքամերձ շրջաններում: Մինչդեռ 1 հեկտար հացահատիկ կամ 1 հեկտար առվույտը (իրրե խոտ վաճառելու դեպքում) տալիս են 80-150 ուրբի ընդհանուր յեկամու:

Մենք չենք խոսում այստեղ այն մասին, թե ինչպես պետք է կազմել կերաբաժինները: Հարկավոր է հասկանալ այն հիմնական դիրքավորումները, վոր տվել է XVI-րդ կուսահամագումարը: Յեթե նրանք կուլտեսականների կողմից վոչ միայն կյուրացվեն, այլև կիրականացվեն կյանքում, ադ դեպքում՝ կանոնավոր կերակրումը կարելի չե համարել արահովիած, կովերի կիթը կկրակնապատկվի ու կյնոապատկվի:

ԾԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅ-ՈՒՄ

Գոյություն ունեցող և նոր կազմակերպվող կուլտեսական ԿԱՅ-երի համար տար դոմերի հորթանողների, սիլոսային աշտարակների և կիսաաշտարակների շինարարությունը ամենագլխավոր խնդիրներից մեկն է հանդիսանում:

Այն կոյսողները, վորտեղ կազմակերպվում է ԿԱՅ, պետք է խսկույն և լեթ հարվածային կարգով հարմարեցնեն իրենց տնտիսության տակ գանվող բոլոր հասարակական-տնտեսական շենքերը և առաջին հերթին ոգտագործեն կուլակներից բռնադրաված շենքերն իրրե դոմեր և հորթանողներ:

Հարկավոր է մարտական կարգով պարզել բոլոր, վերին աստիճանի տնհրաժեշտ սուր դեֆիցիտային շինարարական նյութերի պահանջը և հայտնի ներկայացնել մարդային-յերկրային կուլտակենտրոնին, հողային,

վարչությանը, և առևտրական բաժանմունքներին (մե-
խեր, ցեմենտ և այլն) :

ՎՈՋ ՄԻ ՈՐ ԶՊԵՏՔ Ե ԿՈՐՑՆԵԼ ՅԵՎ ՎՈՋ ԵՆ ՀԵՏԱ-
ԶԳԵԼ ՏԵՂԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՄԹԵ-
ՐՈՒՄԸ :

Բոլոր ջրջաններն եւ ահադին հնարավորություններ
ունեն իրենց եժանադին շինարարական նյութերը պատ-
րաստելու :

Այնպէս, վորտեղ կա ավազ և կավ, պահանջվում է
ավելացնել միայն կոլտնտեսականների աշխատանքը, և
ամենազգացաւոր շինանյութը՝ աղյուս, հարդ ձեռք բե-
րելու հարցը լուծվում է հեշտությամբ : Հարյուրավոր
ջրջաններ ունեն քարհանքեր, վորտեղից հարյուրավոր
ու հազարավոր շինքերի համար կարելի յե քար ու կիր
ստանալ : Հարյուրավոր ջրջաններ ունեն բազմաթիւ
մնացորդներ (անցած տարիներից) այնպիսի նյութերի
ինչպէս հարդը, վոր կավի հետ միասին կտա եժանա-
դին շինանյութ-ստուծիտը :

Նկատի առնելով այն պակասը, վոր զգացվում է
մեղանում, մենք պետք է ոգտադործենք վճռականա-
պես բոլոր տեղական և եժանադին շինարարական նյու-
թերը՝ կավը, ավազը, կիրը, հարդը, յեղեղնը և այլն :
Հարկավոր է խմանալ, վոր պետական գործարաններում
պատրաստվող շինանյութը առաջին հերթին պիտի գնա
սոցիալիստական խոշոր ու ծանր արդյունաբերության
հայտերը բաւարարելու համար : Ուստի չպետք է հույս
դնել վորեւէ մեկի վրա, այլ հենց կոլտնտեսության սե-
փական տնայնագործական ձեռնարկություններում
սկսել շինանյութերի արտադրությունը :

Կոլտնտեսական ԿԱԾ-երի խոշոր շինարարության
համար հարկավոր է յերեւան հանել կոլտնտեսության
ներսում թաղնված բոլոր շինանյութերը, հարկավոր է
կազմակերպել կոլտնտեսականների ինքնագործունեյու-
թյունը՝ իրենց անհատական անտեսություններում ու-

նեցած շինանյութերը հայտնաբերելու և մօրիլիզացիա-
յի յենթարկելու համար :

Այս ձեռք հաւաքված շինանյութերի միջոցով շատ
կոլտնտեսությունների հաջողվել է կառուցել գոմեր՝
մինչև 100 դուխ կովի համար : Ձե վոր հաղիւ կպա-
տահի դյուղացու ընտանիք, վորն իր տան առջև (կամ
տան բակում) չունենա իր յուրահատուկ պաշարը «նեղ
որվա համար» (վառարանը նորոգելու համար) 100-
200-ական ու եւ ավելի աղյուս, խրճիթը, բակը նորո-
գելու համար, կամ թե տանյակ կըր գերաններ և
այլն :

Կոլտնտեսության մեջ մտած միջակ դյուղացիական
շատ անտեսությունների շինարարական նյութերը մի
քանի տարի յե, վոր ընկած են առանց ոգտագործման :

Մի շարք կոլտնտեսություններում խոշոր շինարա-
րության մեջ շինանյութերի (ցեմենտի, աղյուսի, փայ-
տեղենի, յերկաթի) վոչ ուսցիոնալ գործածության
լինելում՝ մենք ունենք խաչատուակ յերեւութներ : Մեղ-
նում դեռ չափազանց ուժեղ է «հնամուրությունը» : Հա-
ճախ կառուցվում է անասունների գոմ կամ խողանոց՝
առանց վորեւէ ստանդարտի (սահմանված տեխնիկա-
կան նորմաների) : «Քանի վոր պետք է շինել, ուրեմն՝
շինել», այդպէս են դատում շատերը : Ծնորհիւ այդպի-
սի վերաբերմունքի, շատ ավելորդ աղյուսներ ու փայ-
տեղեն են վատնվում կատի, թե խորության, թե հա-
տեւթյան և թե բարձրության վրա : Այդպիսի շինա-
րարության ժամանակ նայելով քարե պատերին, ամեն
մարդ եւ կտաի, վոր դա կըլմանա 100 տարի :

Մենք մի շարք փաստեր ունենք, յերբ սոսի ծու-
լությունից՝ ընկած գերաններն ու ձողերը չեն սղոց-
վում : Վերջիններս միանգամայն կարող եյին ոգտա-
գործվել ամբողջ յերկու գոմ կամ յերկու սարայ շինե-
լու համար, վորտանակ մեկը շինվելու : Շինարարու-
թյան մեջ մենք ահադին կորուստներ ունենք : Մենք
դարձյալ շատ թանդ ենք շինում : 1931 թ. մենք ինչ եւ

փոր լինի, պիտի աշխատենք մեր շինարարությունը
դարձնել Եփանազին:

Կոլտնտեսական դոմեր, սիլոսային աշտարակներ,
կիսաշտարակներ, և այլ տնտեսական շենքեր կառուցե-
լու գործում մենք արդեն ունենք մեծ ու հարուստ փոր-
ձառություն: Յուրաքանչյուր շրջանում (քիչ բացա-
ռությամբ) այժմ կան անցած կամ նախանցած տարի
վերակառուցված, 2-5 դոմ՝ 50, 100 և 200 գլուխ անա-
ռունների համար: ԿԱՖ կազմակերպող կոլտնտեսու-
թունը պետք է անմիջապես յերկու-յերեք փորձված
կոլտնտեսականներ ուղարկի մյուս կոլտնտեսություն-
ները, փորակող կան դոմեր: Այս կամ այն կոլտնտե-
սության շինարարության մեջ ունեցած դրական փոր-
ձը հարկավոր է յուրացնել:

Անհրաժեշտ է յեղած դոմի կամ սիլոսային աշտա-
րակի նախագծի-հատակագծի պատճենը հանել: Յերե-
վան պետք է հանել Գյուղտնտչինից կամ կոլտնտեսու-
թյունից ստացված նախագծում յեղած բոլոր թերու-
թյուններն ու սխալները, ստանալ տվյալ շինարարու-
թյան արժեքի վերաբերյալ բոլոր հաշիվներն ու թվե-
րը և ելական ուղղումներ մտցնել իր կոնկրետ շինա-
րարության համար. ահա և է ինչ է պահանջվում կոլ-
տնտեսությունների միջև շինարարական փորձով փո-
խանակություն կատարելիս:

Կոլտնտեսությունն ունենալով իր ուժերով պատ-
րաստված տեղական շինանյութը, ունենալով իր նա-
խագիծ-նկարագիծը, ուրիշ կոլտնտեսության դոմի շի-
նարարության փորձն իր ուղղումներով հանդերձ, ու-
նենալով իրեն հարկավոր հիմնական կոլտնտեսական-
ների բանուժը (հյուսներ, քարտաշներ), կարելի չի
համարձակությամբ ստել, փոր 1931 թ. աշնանը՝ ԿԱ-
Ֆ-ը ապահովված կլինի անհրաժեշտ տնտեսական շեն-
քերով ու կառուցվածքներով:

Նման պայմաններում հարկավոր է նախորդը նշել
դոմը կառուցելու տեղը, փորը պետք է բավարարի բո-
լոր անհրաժեշտ ռանխարական-տեխնիկական պա-

հանջներին (յենթահողը) դրունաը, (ջրի մոտիկություն-
ը, նրա պիտանիությունը, սպասարկելու հարմարու-
թյունը և այլն): Այդ նպատակներով հարկավոր է հրա-
վիրել զոտոնխնիկ, անասնաբույժ և շինարարական
տեխնիկ, փորոնք կոլտնտեսության վարչության հետ
միասին կնշեն շինարարության տեղը: Տեղի բնորու-
թյան հարցի կարևորությունը նկատի առնելով, հանձ-
նարարվում է համապատասխան արձանագրություն
կազմել:

Գյուլություն ունեցող և նոր կազմակերպվող ԿԱՖ-
ը մեծ կարիք են զգում ջրատար խողովակների՝ անա-
ռուններին ջուր տալը մեքենայացնելու համար: Նոր
խողովակներ ստանալու վրա հույս դնել յատ դժվար է:
Դրա համար ել հարկավոր է ոգտագործել յեղած հին
լրմուղային խողովակները:

4. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Ե ԿԱՖ-ՈՒՄ.

Աշխատանքի կազմակերպումը կոլտնտեսական
ԿԱՖ-ում ամենակարևոր հարցերից մեկն է հանդիսա-
նում: Կոլտնտեսականների աշխատանքի ճիշտ կազմա-
կերպումից և գործավարձն ու սոցիալիստական աշխա-
տանքի նոր մեթոդները (սոցմրցումը, հարվածայնու-
թյունը, հասարակական բուքսիրը և այլն) կոլտնտե-
սականների առարկա դարձնելու լայն կերպով խորաց-
նելուց ամբողջովին ու լիովին կախված կլինի ԿԱՖ-ի
հաջող աշխատանքը:

Կաթնատնտեսական անասնաբուծության միջոցով
կոլեկտիվ տնտեսության մեջ աշխատանքը շատանում
է, լայն է վարձատրում, և ավելի համաչափ է բաշխ-
վում տարվա ընթացքում:

Կաթնատնտեսական անասնաբուծության միջո-
ցով յուծում է ստանում ամենատարբեր և բարդ հարցու-
րանուժի ավելի հավասարաչափ բաշխումը տարվա
բոլոր կվարտալների վրա:

Աշխատանքի վերաբերյալ հիմնական կազմակերպ-
չական մոմենտները կոլտնտեսություններում արդեն

դրանքներով ևն: Լավագույն կոլտնտեսականների աշխատանքի կազմակերպման պրակտիկան լիակատար արտահայտություն է դառն աշխատանքի կազմակերպման խնդիրների առթիվ դրամաված համամիությունական խորհրդակցության վերջին մեջ, վերը հաստատված և իՍՆՄ կոլտնտեսականների կողմից:

Այդ վերջին իրականացման համար՝ այն կոլտնտեսությունները, վերոնք ունեն և վերոնք կազմակերպվում են ԿԱՅ, պարտավոր են անմիջապես կիրառել գործարքային և աշխատանքի մասնագիտացումը՝ կոլտնտեսականներին և կոլտնտեսուհիներին կաթնատնտեսական անասնաբուծության աշխատանքներին (ԿԱՅ-ում) ամրացնելու միջոցով:

Պրակտիկան ցույց տվեց, թե ինչ բացասական հետևանքներ են ստացվում գործավարձի բացակայությամբ և աշխատողների հաճախակի փոփոխումների դեպքում, յերբ կոլտնտեսություններում անասուններին խնամք տանելու խնդրում կիրառվում էր կոլտնտեսականների որակյալ կամ չարախախտ հերթապահության սխեմներ:

Կարիք կա՞, արդյոք, ապացուցելու գործարքային մասնակցություն, կոլտնտեսականներին աշխատանքի առանձին տեսակներում մասնագիտացնելու և ամրացնելու նպատակահարմարությունը: Բավական է բերել հենց մի այսպիսի անհերքելի փաստ. «կովը չի սիրում, յերբ իրեն կթողը փոփոխվում է»: Նոր կթողին կովը չատանդամ կաթ չի տալիս, կուրծք վեր է քաշում:

Ամեն մի նախարարահի, հորթապահի, կթողի, հանձնվում է և ամրացվում անասունների մի վերոյ խումբ, վերի դրություն համար լիովին պատասխանատու չի այդ կոլտնտեսականը կամ կոլտնտեսուհին:

Միանշամայն ճիշտ է ասվում կոլտնտեսականների վերջին մեջ՝ տավարապահներին, հորթապահներին, կթողներին, տավարածներին ավելի յերկարատև ժամանակով վերոյ աշխատանքի ամրացնելու և անասուններին վերոյ խմբեր նրանց կցելու մասին:

Վոչ մի դեպքում չի կարելի հաշտվել աշխատանքի այնպիսի կազմակերպման հետ, ինչպիսին գոյություն ունի «կուրծքով» կոմունայում, (Լենինգրադից 5 կիլոմետր հեռավորության վրա): Այդ կոմունայում կրթողները կովերի վերոյ քանակությանը չեն ամրացված (անունները հիշելով): Կոլտնտեսության վարչությունը 1930 թվի քննաքննում կովի համար փոխել է 100-ից ավելի կթողներ: Կթողների ասելով՝ կովերը մաքուր չեն կթվում, բացառապես այն պատճառով, վեր այսոր կթողը աշխատում է Ֆերմայում, վաղը բանջարանոցում, իսկ յերեկ աշխատում էր խոզանոցում:

Հակառակ այդ կոմունայի, Լենինգրադից 70 կիլոմետր հեռավորության վրա Ֆիննական «Ա. կու» գյուղատնտեսական արտելը կովերը ամրացրել է վերոյ կթողների: Տրավա ընթացքում կովը ճանաչում է միայն 2 կթող:

ԿԱՅ-ում աշխատանքն առաջին հերթին պետք է վերադարձվի առաջավոր կոլտնտեսականներին, վերոնք ցուցաբերել են աշխատանքի բարձր արտադրողականություն, բարեխիղճ վերաբերմունք դեպի հանձնարարված աշխատանքը և մասնակցել են սոցմբյուսն ու հարվածախությունը:

«Աշխատանքն ելավելի արդյունավետ դարձնելու համար, ավելորդ ձգձգումներն ու իրարանցումները վերացնելու համար», (Կոլտնտեսականների մարտիմից) ԿԱՅ-ում պետք է կազմակերպվեն բրիգադներ, միատնտակ աշխատանքների համար՝ տավարապահների բրիգադ (անասուններին խնամելու և կերակրելու համար, կթողների բրիգադ, և այլն): Բրիգադը պետի դիտավորի կոլտնտեսության վարչության կողմից նշանված բրիգադիրը (կամ ԿԱՅ-ի վարիչը), վերո պետի լինի «առաջավոր» աշխատանքի սոցիալիստական ձևվերբ կիրառելու դրոմ (սոցմբյուս, հարվածաշնություն), վերոնք տվել են աշխատանքի վերակի լափողուն ցուցանիշները», (Կոլտնտեսականների վերոյումից):

Յեթե կոլտնտեսներունը անդրդիւնի կերպով հանձնարարում ե գործավարձային աշխատանքներ կիրառել զաշխարհովստան թոյր տեսակներում, կԱՅ-ում ես գործավարձը պետք ե կիրառվի աշխատանքի բոլոր տեսակներում:

Գործարքայինի հիմքում պետք ե դնել աշխատանքի նորմաները, վորը պետք ե վերցնել լավագոյն կոլտնտեսական-հարածայինների պրակտիկայից, ե որական արտադրանքի նորմաների գնահատությունը աշխորերով: ԿԱՅ-ի աշխատանքների յուրաքանչյուր տեսակում հարկավոր ե կոլտնտեսականներից պահանջել աշխատանքի վոչ միայն քանակը, այլև վորակը:

ԿԱՅ-ում աշխատող հարվածային կոլտնտեսականներին պարգևատրելու համար՝ ստեղծվում ե հատուկ պարգևատրման ֆոնդ, ԿԱՅ-ի ամբողջ յեկամուտի հատուկ 3%-ային հատկացումներից:

Կոլտնտեսականների պարգևատրումը պետք ե կատարվի հետևյալ քանակա-վորակական ցուցանիշների համար:

1. Պլանային առաջադրությունների կատարման ե գերախառարման,
2. Արտադրանքի նորմաների գերադանցման (հանդիպական).
3. Կերի տնտեսում ե կորուստների դեմ պայքար մղելու.
4. Գոմերի մաքրության ե կերի վորակի.
5. Անասունների լավ խնամքի ե հսկողության.
6. Դեպի ինվենտարը խնամքով վերաբերվելու.
7. ԿԱՅ-ի աշխատանքի բարելավման նպատակով արված դյուտերի ե առաջարկությունների համար:

Կոլտնտեսականների պարգևատրումը կատարվում ե զրամով, արդ. ապրանքներով, ուսանելու ուղարկելով, երգուրսիայով, ե այլն: Այն կոլտնտեսականների նկատմամբ, վորոնք խախտում են աշխ. դիսցիպլինան չեն կատարում սահմանված արտադրանքի նորմաները

ե վնաս են հասցնում հասարակական գործին, Կոլտնտեսներունը հանձնարարում ե կիրառել հետևյալը՝

1. Հասարակական պարսավանք.
2. Հանդիմանություն.
3. Նյութական պատիժ, (վորը մտնում ե պարգևատրման ֆոնդի մեջ).
4. Փոխադրում ուրիշ աշխատանքի, իջեցնելով զընահատումը ե

5. Գործից հեռացնելը:

«Անուղղելի ծուլերին ե հասարակական աշխատանքի հաշվին աղբել սիրողներին, կոլտնտեսությունների ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ հեռացնել կոլտնտեսությունից»:

«Գույքը դիտավորյալ կերպով վնասնելու ե ուղղակի վնասարարության համար մեղավորները վոչ միայն հեռացվում են կոլտնտեսությունից, այլև դատի յեն տրվում»:

Կոլտնտեսականների համահմիութենական աշխատանքի մասին հրավիրված խորհրդակցության վորոշման այդ վերջին յերկու կետը լավ հայտնի պիտի լինեն ԿԱՅ-ում աշխատող բոլոր անձանց:

Կոլտնտեսականների աշխատանքի հաշվառումը ամենամանհրաժեշտ ե կարևոր պայմանն ե աշխատանքը ճիշտ կերպով կազմակերպելու համար:

Ճնշակաբանչյուր կոլտնտեսականի ձեռքը տրվում ե զրբույկ, վորի մեջ նշանակվում ե կատարած աշխատանքի համար՝ նրան հասանելիք աշխուրերը»:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ԱՇԽ.-ՈՐԵՐՈՎ ՅԵՎ ԿԱՅ-Ի ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Կոլտնտեսությունների աշխատանքների առթիվ հրավիրված կոլտնտեսականների համահմիութենական խորհրդակցության վորոշման մեջ ուղղակի տալում ե՝ «կատեգորիկ կերպով արգելվում ե կոլտնտեսականների աշխատանքի գնահատումը զրամով»: Աշխատանքի նորմաների հիման վրա կոլտնտեսության վարչություն

նը սահմանում է աշխատանքի յուրաքանչյուր միավորի
 դործավարձային գնահատությունը աշխ.—որերով:

Գործավարձային աշխատանքի միավորի աշխ.—որ-
 րերով գնահատման համար (20-30 կովերի խնամքը,
 12 կովերի կթելը, հորթերի դաստիարակելը, կերը
 բերել տալը, և այլն) բոլոր աշխատանքները կԱՑ—ում
 պետք է բաժանված լինեն՝

1. խեթե,
 2. Միջակ,
 3. Ծանր ու այնպիսի աշխատանքներ, վորոնք
 պահանջում են մասնագիտական փորձառություն, և
 4. Վորակավորյալ աշխատանքներ:
- Իրոք կոլտնտեսականների աշխատանքի հիմնական
 տեսակներն որինակելի բաշխում՝ կԱՑ—ում արտադր-
 անքի նորմաների գնահատությունը աշխ.—որերով,
 (կովերի կամ հորթերի վորոշ քանակությամբ խնամե-
 լը), արվում է հետևյալ ձևով՝

1. Թեթեվ, ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ —

Գնահատվում է $2\frac{1}{4}$ աշխ.
 որ հազվի պարզության
 համար— 75 հարյուր-
 յերորդական աշխ.
 որ.

ՀՈՏԱՂ

2. ՄԻՋԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆԲԸ —

» 1 աշխ. որ
 / 00 հարյուրերորդա-
 կան աշխ. որ.—/

ԿԵՐ ԿՐՈՂՆԵՐ

3. ԾԱՆՐ ԱՇԽԱՏԱՆԲ.—

» $1\frac{1}{4}$ աշխ.—որ
 1. աշխ. որ/ յեվ 25
 հարյուրերորդական
 աշխ.—որ/.

4. ՎՈՐԱԿԱՎՈՐՑԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆԲ

ԱՆԱՍՆԱՐՈՒՅԺ

ՁՈՈՏԵՆՆԻԿԻ ՈՐՆԱԿԱՆ

» $1\frac{1}{2}$ աշխատանքի
 որ 1 աշխ.—որ յեվ 30
 հարյուրերորդական
 աշխ. որ:

Վարչության անդամը և կոլտնտեսականների կող-
 մից բնորոշված կԱՑ—ի վարիչը (կոլտնտեսության ան-
 դամը) կաշուն աշխատավարձ չեն ստանում: Նրանց
 աշխատանքը պետք է գնահատվի այնպես, ինչպես վո-
 ժյուս կոլտնտեսականներինը—աշխ.—որերով: Նրանց
 համար աշխ.—որերի քանակը վորոշում է կոլտնտեսա-
 կանների ընդհանուր ժողովը:

Անանձին ժամանակաշրջաններում, յերբ լարված
 աշխատանք է տեղի ունենում, (կովերի ծնելը), յերբ
 պահանջում է դիշերային խնամք և հսկողություն,
 կոլտնտեսության իրավունք է վերապահվում՝ կոլ-
 տնտեսականներին ավելի շահադրգույն համար և ա-
 վելի շատ կենդանի ծնվածներ ստանալու նպատակով
 ավելացնելու գնահատությունը աշխ.—որերով (որի-
 նակ՝ տավարապահին, փոխանակ $1\frac{1}{4}$ —ի մինչև $1\frac{1}{2}$
 աշխ.—որ:

Արտադրանքի նորմաները և աշխատանքի միավորի
 դործավարձային գնահատությունը աշխ.—որերով պետք
 է քննության առնվել կԱՑ—ի արտադրական խորհրդ-
 դակցության մեջ և ապա հաստատվի բոլոր կոլտնտե-
 սականների ընդհանուր ժողովի կողմից:

ԿԱՑ ունեցող բոլոր կոլտնտեսությունների հատուկ
 ուշադրությունը պիտի դարձնել աշխատանքի օրավար-
 ձային սխառնի շուտափույթ կերպով վերացնելու և
 պրակտիկայում ավելի լայն հիմնավորելու դործավար-
 ձակշռային աշխատանքը կԱՑ—երում:

Ահա թե ինչ է կիրառվում Արևմտյան Սիբիրի,
 Հյուսիսային Կովկասի և Բելոռուսիայի մի շարք կԱ-
 Ց—երում: Կով կթողի համար սահմանում է յին արտա-

դրանքի նորմա՝ 10 կով կիթիլը՝ որակաճ յերեք անգամ (կամ 13 կով յերկու անգամ) և դնահատում ելին սկզբը՝ բոս անասնաբանքը 1½ աշխ. — որ։ Դա գործավարձը 30-40-50-60 () սխտեմն եր։ ձողողարային () անհատական համար մտցրված Իսկ այժմ աշխատանքը դնահատում համար մտցրված և հավելյալ քանակավորակական ցուցանիշ։

Յեթն կով կիթիլը 10 կովից կիթում եր ամեն մեկից 6 կիթովրամ կաթ, ընդամենը 60), նրան դրում ելին 1½ աշխ. — որ, Իսկ յեթե այդ միևնույն 10 կովից նա կիթում եր 65 կիթովրամ կաթ, նրան դրում ելին 1½ աշխ. — որ։

Այդպիսի գործավարձա-կշռային սխտեմնը անհղին դրական արդյունքներ և տալիս-մինչև վերջին կաթիլը մաքուր կիթը (կիթն ավելացնելը)։ Դրա համար ել կիթովը շատ չահագործված և նրանով, թե ինչպես են կերակրում անասուններին, ինչպես են նրանց խնամում և կիթերի քաշի ճիշտ հաշվառումը կատարում (դրան-ցում)։ Միևնույն սխտեմնը կախված կիթից, կարելի յե և պետք և կիրառել հովիվների, նախարպանների և մյուս կոլտնտեսականներին վերաբերմամբ։

Բազմաթիվ կոլտնտեսականներ փաստացի թվերով հաստատում են, վոր գործավարձա-կշռային սխտեմնը միանգամից բարձրացրեց կիթը 15-25 տոկոսով։ Այդ նշանակում և, վոր մի տարում կովից կարելի յե ստա-նալ 250-500 լիտր ավելի կաթ՝ 15-40 աշխ. — արժո-ղությամբ, Իսկ ամբողջ նախրից հազար ուրլի։

Կոլտնտեսներին իր վորոշումների մեջ և դիրեկ-տիվներում պարզ ասում և։

«Արդիվել յեկամտի բաշխումը ըստ ուտողների, չըն-չերի, հողի և այլի։ Յեկամտի սահմանված մասը պետք և բաշխվի կոլտնտեսականների մեջ, բացառապես աշխ. — որերով արտահայտված աշխատանքի քանակի և վորակի համաձայն»։

Մենք ունենք կոլտնտեսներին վորոշակի և պարզ ցուցմունքը բաշխման սկզբունքի մասին, ինչպես նաև

ՀՍՄՀ Հողօրոգիչության կողմից հաստատված ԿԱՅ-ի վերաբերյալ կանոնադրությունը, վորտեղ ԿԱՅ-ի ընդ-հանուր յեկամտի բաշխման յեղանակի մասին ասված և հետևյալը՝

«Կոլտնտեսական ֆերմայի ամբողջ յեկամուտը, նրանից դուրս դալով ֆերմայի արտադրական բոլոր ծախսերի պրեմիալ ֆոնդին հատկացվող 3% —ը, ինչ-պես նաև ֆերմայի անտեսության ընդարձակման ու բարելավման վերաբերյալ հատկացումները, մտնում և ֆերման կազմակերպող կոլտնտեսության կամ կոլտն-տեսությունների ընդհանուր յեկամուտի մեջ։ Ֆերմա-յի ընդարձակման և բարելավման հատկացումների չա-փը սահմանում և կոլտնտեսությունը և կենտրոնը ար-տադրական պլանը կազմելիս, ընդ վորում իրեն կանոն մեծացվող մատղանները պահվում են կոլտնտեսության ֆերմայի նախիրը ընդարձակելու համար»։

Յեթն հացահատիկային անտեսության մեջ չի կա-րող լինել մի ուրիշ սխտեմ, բացի յեկամուտը տարին մի անգամ բաշխելուց (տարվա վերջում՝ բերքը հավա-քելուց և ունակվողից յենթարկելուց հետո), ԿԱՅ ունեցող կոլտնտեսության համար պահանջվում և յեկա-մուտների բաշխման սխտեմ ուրիշ ժամկետներով։ Կոլ-տնտեսային ԿԱՅ-ը ունի ասլրանքային կաթի ամենոր-յա յեղը։ ԿԱՅ-ը ամսական յերկու կամ յերեք անգամ ստանում և յուրի գործարանից կամ սպառողական կոո-պերացիայից իր դրամական հաշիվը հանձնած միջեր-ների համար։ Վորեվե կասկածից դուրս և, վոր կաթ-նանանաբուծական կոլտնտեսության մեջ յեկամուտը կարելի յե բաժանել կոլտնտեսականների միջև աշխ. — որերի համաձայն վոչ թե տարին մի անգամ, այլ ավե-լի հաճախ, 2-4 անգամ։ Կոլտնտեսությունը կարող և մոտավորապես ճիշտ հաշվել, թե ընդհանուր արտա-դրանքի վոր մասը (բոլոր հանումները և հատկացում-ներն անելուց հետո) կարելի յե բաժանել կոլտնտեսա-կաններին ըստ աշխ. — որերի։

ԿԱՅ-ում յեկամուտների աշխատի բաշխումը կա-

վատի նախնական ավանտներ տալուց և բացի դրանից՝
լավագույն խթան կստեղծի աշխատանքի բարձր ար-
տադրողականության համար, բարձր կիթի, ԿԱՅ-ի
բարձր ապրանքայնության համար: Առանձին կուլտու-
րային ԿԱՅ-ում յեղած յեկամուտները բաշխման
նման փորձերը (տարեկան վոչ թե մի անգամ, այլ մի
բանի անգամ) պետք է ամենակարճ ժամանակամիջո-
ցում յերեվան հանել և ներկայացնել Կուլտուրկենտրո-
նին ի հաստատություն:

Պարզեցված ֆոնդը (քնդհանուր յեկամուտի
3 տոկոսը) այն կուլտուրայականների համար, վորոնք
աշխատում են ԿԱՅ-ում, նույնպես պետք է ստեղծվի
ու բաշխվի ամեն ամիս: Հաղիվ թե կարիք լինի ապա-
ցուցել դրա նպատակահարմարությունը:

Ամեն մի կուլտուրայական չպետք է մոռանա, և
խիստ կերպով կիրառի կյանքում Խորհուրդների Համա-
միտութենական VI համագումարի վորոշման հիմնական
ցուցմունքը յեկամուտների բաշխման հարցի առթիվ:

«Կուլտուրայականությունների յեկամուտների բաշխու-
մը կատարել հետևյալ սկզբունքներով, ով ավելի
շատ ու ավելի լավ է աշխատում, նա ավելի շատ
է ստանում, ով չի աշխատում, նա վոչինչ չի ստա-
նում»:

ԿՈՆՏՐՈՒՄ-ՏՈՀՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆԻՔԸ ՅԵՎ ԲԵՂՄԱ- ՎՈՐՄԱՆ ԿԱՄՊԱՆԻԱՆ ԿԱՅ-ՈՒՄ

Բարձր կիթ ստանալը միայն անասունների պահ-
վածքը լավացնելուց և կանոնավոր կերակրելուց չի
կախված: Կաթնատու անասունների արդյունավետու-
թյան բարձրացումը շատ բաներում կախված է անա-
սունների վորակի լավացման (ցեղականության) ուղ-
ղությամբ տարվող ամենուրեք աշխատանքներից:

Կաթնատու նախրի վորակի բարելավումը
տակավ կաթ տվող կովերի խոտանման և նրանց բարձր
կիթ տվող կովերով փոխարինելու միջոցով, կուլտու-

րային ԿԱՅ-ի արտադրական աշխատանքի կարեվո-
րագույն ձեւերից՝ մեկն է:

Այդ նպատակով՝ ամեն մի ԿԱՅ պարտավոր է հա-
մարակալել բոլոր կովերին կամ տալ յուրաքանչյու-
րին անուն (նշան ականջները վրա կամ անիւնը թի-
կունքի վրա) և կատարել ստացվող կիթերի ճիշտ հաշ-
վառում:

Յուրաքանչյուր ԿԱՅ-ում հարկավոր է ունենալ
կիթերի դրանցման գիրք:

Միայն շնորհիվ այդ տեսակ կոնտրոլային աշխա-
տանքի (կիթի կանոնավոր հաշվառման), կարելի չե
տարվա վերջում պարզել, թե առանձին կովերի տարե-
կան կիթը և թե ամբողջ նախրի միջին տարեկան կի-
թը: Կոնտրոլային դրանցման հիման վրա կարելի կլի-
նի խոտանել ցածր արտադրողականություն ունեցող
անասուններին և պահել ու զարգացնել բարձր արդյու-
նավետ կովերի արժեքավոր մատղայներին:

Անցյալում՝ ամբողջ ԽՍՀՄ-ի մեջ հատուկ կոնտրո-
լային կոոպերատիվ ընկերություններ և կաթնարտու-
նների միջոցով, կոնտրոլային աշխատանքով ընդգրկե-
ված էր մոտ 100 հազար կով միայն: Մի քանի տարիներ
ընթացքում կաթնային կոոպերացիայի կենտրոնը
(նախկին Մասլոցենտրը) ահագին միջոցներ եր ծախ-
սում: Այդ կարեվորագույն ագրո-գոտեխնիկական աշ-
խատանքին չքալելու ու միջակ անտեսությունները վե-
րաբերվում էին մեծ թերահավատությամբ: (Այնտեղ
«աչքով կտան կովին»): «Ինչ կարիք կա հաշվառման
յենթարկել իմ կաթը» և այլն): Ինչպիսի խոշոր միջոց-
ներ ու ագրո-գոտեխնիկական ուժեր (գրանցումները
ստուգելու համար տները ման գալ) հարկավոր եր վատ-
նել անհատական անտեսություններում կոնտրոլային
աշխատանք կատարելու համար:

ԿԱՅ-ի լայն ցանցի կազմակերպումով մենք ահա-
գին հնարավորություններ ունենք կոնտրոլացնողական
աշխատանք տանելու գործում: Այդ աշխատանքի նման
թափի մասին դյուզատնտեսներից և գոտեխնիկներից

վուչ վուք յերադել անշամ չեր կարող: Վորքան ալժժ հեշտանում եւ ե թեթեանում կոնտրոլաւ-տոհմական աշխատանքը: ԿԱՑ-երում 1931 թ. կոնտրոլային աշխատանքով պետք ե ընդգրկված լինի առնվազն 500 հաղար կով:

Դրա հետ զուգընթաց այն շրջաններում, վորտեղ կան բարձր արդյունավետութիւն ունեցող լավագույն անասուններ՝ Կոլտնտէկներուն ու Կաթկոլտնտէկներուն ծրագրում են ջոկել մոտ մի հաղար ԿԱՑ՝ նրանց մեջ մշտական տոհմական աշխատանք տանելու համար: Այդ տոհմական աշխատանքը պետք ե տարվի Հողժողկոմատի մշակած ցեղային շրջանացման պլանի համաձայն:

Այն ԿԱՑ-երը, վորոնց մեջ տարվելու յե տոհմական-կոնտրոլային աշխատանք, առաջին հերթին կապահովվին տոհմական ցուլերով: Կաթկոլտնտէկներուն արդեն բաժանել ե արտասահմանից ստացված 110 ցուլերի (1931 թ. ապրիլին) առաջին խումբը:

Լավ ցուլերի մեծ պակասութիւն ունենալով, ա-մեն մի ԿԱՑ պետք ե հոգս տանի գնելու խորհրդային տնտեսութիւնների ցեղական նախիրներից մատղաշ արուներ (ցուլացուներ): Դրա հետ միասին բոլոր ԿԱՑ-երը հողային մարմինների միջոցով պետք ե տեղեկանան, թե մոտակայքում վորտեղ կան բարձր վորակի, ցեղական ցուլերի հետ արհեստական բեղմնավորման կայաններ: Բացի դրանից՝ արհեստական բեղմնավորումը լայն չափերով կիրառվում ե նույնպես խորհրդային տնտեսութիւններում, վորոնց հետ հարկավոր ե կապ հաստատել:

Բեղմնավորման կամպանիան ԿԱՑ-ի համար հարվածային կամպանիա յե, վորից կախված ե սերնդի քանակը, կիթը ե կաթնատու անասունների վորակի բարելավումը: Հարկավոր ե համառ բացատրական աշխատանք տանել կոլտնտեսականների շրջանում, վորպէսզի մասսաներն իրենք կոխ մղեն այդ կարեւորագույն կամպանիայի թեղադասաւորման գեմ: Հարկավոր ե

նույնպէս մերկացնել հուլիսային ագիտացիան, վորի նպատակն ե վիժեցնել բեղմնավորման գործը: Բեղմնավորման կամպանիայի թեղադասաւորումը այն հետեւանքն ե ունենում, վոր անհատական դուղացիական տնտեսութիւններում կովերի ստերիլութեան ստեղծումը շատ մեծ ե (մի շարք շրջաններում կովերի ստերիլութիւնը հասնում ե 20-30 տոկոսի: Ստերիլների թիվը նվազեցնելու համար՝ բոլոր ԿԱՑ-երում կովերի բեղմնավորումը պետք ե կատարվի ձեռքով: Թույլ չտալով աղատ բեղմնավորումը «բեր գալը հոտում»), մենք ա-վելի յերաշխիք կունենանք, վոր ամբողջ նախիրը բեղմնավորված ե ու այդպիսով կբարձրացնենք ցուլի արտադրողականութիւնը:

V. ԱԳՐՈ-ՁՈՈՏԵՆԻԿԱԿԱՆ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ ՅԵՎ ԿԱԴՐԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ԿԱՑ-Ի ՀԱՄԱՐ.—

Մի շարք վարչական շրջաններ, վորտեղ կան մի քանի ԿԱՑ-եր, ներկայումս բոլոր կոլտնտեսութիւնների սպասարկման համար ունեն սի գոտտեխնիկ ե մի անասնաբույժ: Խոշոր կոլտնտեսական կաթնային գործարանների, ինչպիսին հանդիսանում են մեր ԿԱՑ-երը, այդպիսի վերին աստիճանի անբավարար գոտտեխնիկական ե անասնաբուժական սպասարկումը անհանդուրժելի յե:

Յերկրային, մարդային բոլոր կոլտնտեսութիւնները պետք ե անմիջապէս արտակարգ միջոցներ ձեռք առնեն կալվավորելու ԿԱՑ-երը գոտտեխնիկական ե անասնաբուժական կադրերով:

Դուղատնտեսական բանվորների Միութեան Կենտկոմը 1931 թ. փետրվարին՝ առանձին վորոշում հանեց ե հասուկ նամակ գրեց, առաջարկելով Միութեան տեղական կոմիտեներին ե դուղատնտեսական մասնագետների սեկցիաներին կոմպլեկտավորել ԿԱՑ-երին գոտտեխնիկներով ե անասնաբուժներով, վերակադմիդ դուղատնտեսական կոմպերացիայից ե վարչական ա-

պարատներէից այնտեղ մասնագետներ փոխադրելու մի-
ջոցով:

Միեւնոյն ժամանակ Հարկավոր եւ արագացնել
զոտտելանքի կողմէն անասնաբուժական կադրերի պատ-
րաստումն ու բաց թողնելը (ավարտելը) տեղական ինս-
տիտուտներէից, տեխնիկումներէից եւ կոլեկերիտ դպրոց-
ներէից:

Հանրապետական Կոլտնտեսական Միութիւնները
եւ Յերկրային մարդային հողային վարչութիւնները
պարտավոր են հարկածային կարգով ձեռնարկել կոլ-
տնտեսական յերիտադրոցներն ավարտողներէից շտապ
կերպով յերեք ամսվա դասընթացներ կազմակերպելու
միջոցով, տեխնիկ-անասնաբուժներ պատրաստելու գոր-
ծին:

Խորհուրդների Համամիութենական VI-րդ Համա-
գումարը իր վորոշման մեջ ասաց. —

«Հատուկ ուշադրութիւն պիտի դարձնել կոլ-
տնտեսական կադրերի նուազման եւ նախապատ-
րաստման վրա, ընդ վորում համադրումարը այդ
բնագումարում գլխավոր փնդիւրը համարում եւ
կոլտնտեսութիւնների արտադրական ճյուղերի
համար ղեկավարների փորձված կադրեր (բրիգա-
դիրներ, դաշտաբուժներ, ավազ անասնաբուժ-
ներ, հաշվառուներ) ստեղծելը, վորոնք մասնա-
դիտանում են տնտեսութեան համապատասխան
ճյուղերում: Այդ կադրերը ստեղծելու համար
հնարավոր յեղածին չափ լայն կերպով պետք եւ
կիրառվի հին կոլտնտեսութիւններից ալիքի փորձ-
ված կոլտնտեսականներին նոր կոլտնտեսութիւն-
ներին ոգնելու նպատակով մասսայական առաքում-
ներ կազմակերպելու մեթոդը, վորն իրան արդա-
րացրել եւ արդեն, եւ նոր կոլտնտեսութիւնների
բերի ուսուցումը հին լավագոյն կոլտնտեսու-
թիւններում»:

Կաթկոլտնտէկներունը հարց կ հարուցել Լուստոդ-
կամատի առաջ մասսայական կվայիֆիկացիայի կադ-

րեր պատրաստելու համար-բրիգադիր-անասնաբուժ-
ներ, (ավազ տավարապահներ) եւ բրիգադիր-կաթնա-
տնտեսներ: Լուստոդկամատն արդեն մշակում ե պլան
տեղերում արագ կերպով իրացնելու համար: Բրի-
գադիր-անասնաբուժներ եւ բրիգադիր-կաթնատնտե-
սներ պատրաստելու համար լավագոյն ԿԱՅ-երում
պետք ե կազմակերպելն կոլտնտեսական յերիտասարդ-
ների յերեկոյան միամյա դպրոցներ: Այդպիսի կոլ-
տնտեսական միամյա դպրոցներ՝ ամեն մեկում 40 կոլ-
տնտեսական, Լուստոդկամատը՝ ծրագրում ե կազմա-
կերպել 31 հազարից ալիքի: Այդ միամյա անասնա-
բուժական դպրոցներն ուղարկելու համար հարկավոր
ե ջոկել լավագոյն կոլտնտեսական հարկածայիննե-
րին, բավականաչափ դործնական փորձառութեամբ:

Միութեան Կենտկոմը առաջարկեց բոլոր խոր-
հրդային տնտեսութիւններին (մանաւանդ անասնա-
բուժական) խորհտնտեսական դասընթացներում ա-
ռանձին տեղեր հատկացնել կոլտնտեսութիւններին՝
տեխնիկական կադրեր պատրաստելու համար:

Առհասարակ բոլոր աշխատավորները վերից վար,
ԿԱՅ-ի կազմակերպման գործով պարապող բոլոր աշ-
խատավորները եւ ԿԱՅ-ում աշխատող բոլոր կոլտնտե-
սականները պետք ե ուսումնասիրեն անասնաբուժու-
թեան տեխնիկան:

Հարկավոր ե փոշ միայն հիշել կոլտնտեսութեան
առաջնորդ ընկ. ՍՍՍՐԻՆԻ այն խոսքերը, վոր նա ասաց
արդյունարեքութեան դիրեկտորների կոնֆերանսում
այլ ե շուտափութ կերպով իրագործել նրանց.

«Տեխնիկան աեկոնստրուկցիայի շրջանում վրձ-
ում ե ամեն ինչ»: «Բայց քիչ բան ե մնացել, ուսում
նասիրել տեխնիկան, տիրապետել դիտութեանը, ե
յերե մենք կանենք այդ, մեղաքում ել կլինեն այն
տեմպերը, վորոնց մասին այս բոլոյին մենք չենք ել
համաձայնվի յերազել: Յեմ մենք այդ կանենք յեթե
խեղապեա կցանկանանք» ՍՍՍՐԻՆ:

**ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՊԱՅԻՍԱՐԸ ՅԵՎ ՎՆԱՍԱՐԱՐՈՒՄԸ
ԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅ-Ի ՇՈՒՐԶ**

Անասնաբուծությունը հանդիսանում է գյուղատնտեսության ամենից ավելի հետամնաց ճյուղը, և այն հետամնաց բնագավառը, վորի սոցիալիստական դիրքերը (մասնագիտացրած անասնաբուծական խորհրդարանները և կոլտնտեսությունները) ավելի թույլ եյին:

Երբ կուսակցությունը և խորհրդային իշխանությունը դիմեցին հացահատիկային դործարանների վիթխարի սոցիալիստական շարարությունը և գյուղացիական մանր տնտեսությունները արմատապես վերակազմելու ու դարձնելու խոշոր հողագործություն, կուլակությունը իր հակահեղափոխական աշխատանքի համար յուրից ժողովրդական տնտեսության ամենաթույլ բնագավառը՝ անասնաբուծությունը:

Կուլակությունը դալով իր մոտալուտ վախճանը, իր շահագործման վերջը, անխնա և կատաղի ագիտացիա սկսեց խորհրդային տնտեսությունների և կոլտնտեսությունների դեմ, կանգ չառնելով հետևյալ միջոցների առաջ. կոլտնտեսական գույքի հրկիզում, աւետիվ ախտակիցների կոլտնտեսություններ կազմակերպողների սպանություն և այլն: Այդ բոլորը գործի յեր հանվել: Կուլակը, սոցոկելով խորհրդային տնտեսություն և կոլտնտեսություն, վարկարեկիչ աշխատանք է տանում կառուցվող նոր տնտեսություն ներսում:

Իբրեւ սոցիալիստական յինարարության ուսմ մոգվող ծպտյալ դասակարգային պայքարի ձևերից մեկը, կուլակությունը սկզբում կիրառում էր անասունների մասսայական ծախսումը, իսկ հետագայում՝ մասցու և կաթնատու անասունների մասսայական անխնա մորթոտումը:

Գործելով որինակով և պատմելով, կուլակը աղեցություն էր թողնում անասունների ծախսման դործում նաև միջակ տնտեսությունների վրա: Կու-

լակը չոչափեց մեր գյուղատնտեսության մեջ յեղած թույլ տեղը ու այդպիսով մեծ վնասներ հասցրեց անասնաբուծությանը:

Տեղական կազմակերպությունների կողմից թույլ տրված սխալները, թեքումները և կենտրոնական կուսակցական ու կառավարչական մարմինների դիրեկտիվները աղավաղումները (կամավորության խախտումը, մանր սպառողական անասունների համայնացումը, կոմունաների արհեստականորեն հիմնումը, գիշանտոմանիան և այլն) կուլակությունը ողտադործեց միջակ գյուղացիների մեջ ագիտացիա մղելու, վորպեսզի անասունները մորթոտեն և առանց կովի մտնեն կոլտնտեսության մեջ: Այդ հանգամանքը բացասական հետևանքներ ունեցավ. 1929 թվի մարտից մինչև 1930 թ. մարտի վերջը կովերի նվազումը կազմում էր ամբողջ նախրի մի ութերորդական մասը:

Անցյալ 1930 թ. սեպտեմբերին կառավարական որդան Մ. Գ. Բ. Վ. - նը Մոսկվայում յերևան հանեց և լիկվիդացիայի յենթարկեց մի հակահեղափոխական կազմակերպություն, վորն իր անդամներն ուներ մատակարարման մարմիններում: Այդ հակահեղափոխական կազմակերպության ղեկավարներ պրոֆեսորներ՝ Խյազա-նցեվը, Կարատիզինը, և ուրիշները բացարձակապես նպաստում եյին անասունների ծախսման ու մորթոտմանը: Մասսայեցման սպանդանոցներում նրանց վրնասարարական պլանով, մորթոտում եյին հզի, բարձր կիթ տվող կովերին:

Բնորոշ և նույնպես հիշել կաթնատնտեսական շրջաններում կոլտնտեսությունների կազմակերպման գործի պլանավորման խնդրում նրանց կատարած վնասարարության փաստը: Կուլակային «աշխատավորական գյուղացիական կուսակցության» անդամ պրոֆ. Յուրմալիաթը, լինելով Յուդկենտրոնի վարչության անդամ, կոլտնտեսական շինարարության սկզբի շրջանում, չէր հավատում չքավոր ու միջակ գյուղացիական անտնտեսությունների սոցիալիստական վերակա-

նույնպէս: Իսկ յերբ կոլտնտեսական շինարարութեան հաջողութեանները դարձան չափազանց ակնհայտ, Յուրմալիաթը փոխեց իր տակտիկան և անցավ չտեսնված գիշերանոց մինչև 20 հազար կով ունեցող—կաթ կոլտնտեսութեան շինարարութեան:

Կաթնատնտեսական կոոպերացիայի Միութիւնների հրապարակած հատուկ խորհրդակցութիւնը 1929 թ. դեկտեմբերի 31-ին, դեկտեմբերի Ա. Պ. Յուրմալիաթի ահա թե ինչ եր «սովորեցնում» տեղական կոոպերատիվ և կոլտնտեսական կամակերպութիւններին:

«Առանձին «կոլտնտեսական» ֆերմաների նախիրների ժամանակակից չափերը անասունների մսուրային պահածոների դեպքում կազմում են 2500—5000 դուլա, իսկ խառը մսուրային և արոտային պահածոների դեպքում՝ 5.000—ից մինչև 10.000 դուլա: Այս վերջին չափը որչափ է ընդունված Յուդկենտրոնի կից դեկտեմբերի 20—21-ին դոմերի կառուցման առթիւ հրապարակած խորհրդակցութեան ժամանակ (տես Ժուրնալ «МОЛОЧНОЕ ХОЗЯЙСТВО» № 1. 1930 թվի. Ա. Պ. Յուրմալիաթի դեկտեմբերի թեղերը):

Այդպիսի սխալ, վնասարար որիենտիրը, ահադին վնաս հասցրեց կոլտնտեսական ԿԱՑ-երի չխնարարութեանը:

Ետևիկին Յուդկենտրոնի վարչութեան նոր կազմը հարկ դրաց անմիջապէս հրապարակ կաթնատնտեսական, կոլտնտեսական և կոոպերատիվ սխառմի մարդարին և յերկրային Միութիւններին խորհրդակցութեան, (1930 թ. մայիսի 3-ին), վորտեղ խիստ քննադատութեան յենթարկվեց Յուրմալիաթի սխալ գիրքավորումը:

Մենք դեռևս ասպահովված չենք նման թուիչքներից և կուլակային վնասարարութեան նոր ծպտյալ ձեւերից, մանավանդ ԿԱՑ-ի՝ իրա ներսում:

Կուլակն ամեն տեսակ միջոցներով ագիտացիա յի մղում ասպանքային ֆերմաների կազմակերպման դեմ: Կուլակը դեմ է ասպանքային արտադրանքը պետու-

թեանը հանձնելուն, նա չոչափում է կոլտնտեսականների աննշան մասի հիւսնդոտ տեղերը, նա ագիտացիայի մղում հողատէ հաւասարեցման կոլտնտեսութեան ներսում:

Այդպիսի կուլակային տրամադրութեանները մուտք են դործում առանձին կոլտնտեսականների չըրջանը, վորոնք արտահայտվում են հողատէ կաթնա-կոլտնտեսական ֆերմայի կազմակերպման և ընդդեմ կաթնատնտեսական ասպանքային ֆերմայի:

Միանգամայն հարկանալի յե, թե ինչպիսի խոչոր տնտեսական—քաղաքական դանադանութեան կա ԿԱՑ-ի և ԿՏԱՑ-ի միջև:

Բոլոր կոլտնտեսական մարմինները, կոլտնտեսութեանների վարչութեանները, կոլտնտեսութեանների կուսքիչները պետք են արթուն կերպով հետևիկն դասակարգային թշնամիներին—կուլակութեանը:

ԿԱՑ-երի մշտական աշխատանքին հարկավոր է ուղարկել աշխատանքում ստուգված կոլտնտեսականներին:

Իսկ հատուկ ուղարկութեան պիտի դարձնել կոլտնտեսութեան ԿԱՑ-երի վարիչների ընտրութեան վրա, վորոնք աշխատանքից կտրված կլինի առաջադրված խնդիրների հաջող կատարումը:

ՍՈՑՄՐՅՈՒՄԸ, ՀԱՐՎԱԾԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՀԱՆԴԻՊԱՅՆ ՊԼԱՆԸ ԿԱՑ-ՈՒՄ

Կաթնա-ասպանքային ֆերմաները, սոցմրցումը, հարվածանութեանը դարդացնելու և հանդիպական պլան կազմակերպելու համար, վոչ մի դեպքում չը պետք է յետ մնան հացահատիկային և անասնարուծական դործարան—խորհրտնտեսութեաններից:

Կոլտնտեսական ԿԱՑ-երը ունեն սոցմրցման և հարվածանութեան տանյակ վորակական և քանակական ցուցանիշներ, ինչպէս կոլտնտեսութեան ներսում, այնպէս եւ մյուս հարեւան տնտեսութեանների հետ:

Սի մարդուն ընկնող սպասարկվող անասունների
ամենամեծ թիվը, ամենաքիչ նվազումը անասուննե-
րի:

Անասուններից ամենաշատ սերունդ ստանալը, բարձր
կիթը

Ամենաշատ բրվածություն (գիրություն) և բարձր մի-
ջին կենդանիք ու սպասարկվող նախիրում:—

Կերերի խնայողաբար ծախսումը

Ամենաշատ կերեր հալթայթելը.

Ամենաշատ սիրտս պատրաստելը.

Ամենաքիչ ծախս կապիտալ շինարարության վրա և
վերջապես

Ամենից շատ աղբանքային կաթ հանձնել պետությանը.

Սյս բոլոր վորակական ու քանակական ցուցանիշ-
ների համար կարելի չե և հարկավոր ե լայն կերպով
ծավալել սոցմրցումն ու հարվածայնությունը:

Ավելորդ, հավելյալ կիրողրամ կաթը յուրաքան-
չյուր կովից, հավելյալ հեկտարը կերաբույսերի ցան-
քը և պլանից ավելի ստացված գյուլն անասունը, արա-
զացնում են կառուցվող սոցիալիզմի հիմքի ավարտու-
մը, ամրապնդում են ԽՍՀՄ-ի հզորությունն ու պաշտ-
պանունակությունը:

Կյուրնտեսական ԿԱՖ-ի հանդիպական պլանի հիմ-
քում պետք է դնել պլանի առաջադրումների ծավալի
մեծացումը (քանակական և վորակական ցուցանիշներ)
յեղած արտադրական միջոցների թվով, և առանց

պլանով նախատեսված արտադրանքի ռեսուրսների ավե-
լացմամբ:

Ֆերմայում աշխատող կյուրնտեսականները բո-
աշխատանքի տեսակների մասնագիտացման հիման վը-
րա պետք է առաջարկեն իրենց հանդիպական արտա-
դրանքի նորմաները բոլոր քանակական և վորակական
ցուցանիշների համաձայն:

Հարկավոր ե անմիջապես մոբիլիզացիայի յեն-
թարկել բոլոր ներքին ռեզերվները և հայտաբերել բո-
լոր թագնված արտադրական հնարավորությունները՝
հանդիպական պլանի կազմակերպման համար:

Մենք պետք է ստեղծենք կյուրնտեսականներից, զո-
ոտերիներից և անասնաբույժներից հարվածայիննե-
րի բազմահազար բանակ՝ պայքարելու աշխատանքի
նոր՝ սոցիալիստական ձեվերի լայն տարածման հա-
մար, պայքարելու հանդիպական պլանի համար, ԽՍՀՄ
կաթնատնտեսության զարգացման և սոցիալիստական
վերակառուցման յալլելիկյան տեմպերի համար:

Պլանավորման և կյուրնտեսականներին իրենց կոնտ-
րոլի յենթարկելու լավագույն ձեվը հանդիպական պը-
լանն է, կազմված սոցիալիստական աշխատանքի (սոց-
մրցում, հարվածայնություն, փոխադարձ հսկողու-
թյան բրիգադներ) նոր ձեվերի լայն տարածման, տե-
ղական ներքին բոլոր նյութական միջոցների (չինա-
նյութներ, կերաբույսերի սերմերը) մոբիլիզացիայի
յենթարկելու և բոլոր արտադրական հնարավորու-
թյունները հանդես բերելու հիման վրա:

ԿԱՖ-ի հանդիպական պլանը-դա մարտական պա-
տասխան ե և վճռական հարված կուլակությանն ու
վնասարարներին, վորոնք դեռևս վորձեր են անում
խոհուդստ լինելու մեր սոցիալիստական շինարարու-
թյանը:

ՅԵՂԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄԵՆՈՐՅԱՆ
ՈՐՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՅ-ԻՆ

Մանր, կտոր-կտոր արված դյուղացիական տըն-տեսությունների կողմից ավարտվումը հնգամյակի վերջում հիմնովին ավարտվելու ամենագլխավոր խնդրից լինելով, XVI կուսհամագումարը ամբողջ կուսակցության հատուկ ուշադրությունը դարձրեց մասնաճյուղի աշխատանքի ուժեղացման վրա: Մասնաճյուղի աշխատանքը ծավալելիս՝ գլխավոր ուշադրությունը պետք է ուղղել բատրակներին, և չքավորության դաշինքը միջակի հետ ամրացնելու վրա, միջակին, դեղջիկուն հետ և յերիտասարդությանը կոլտնտեսական մարմիններում՝ տարվող ակտիվ աշխատանքին մասնակցի անելու և կազմակերպչական ու տեխնիկական կադրերի ավելի արագ պատրաստման վրա:

Արդյունավետ անասունների հետադա ավելի հաջող համայնացման համար տարվող մասնաճյուղի աշխատանքում հարկավոր է հմտորեն հենվել կոլտնտեսականների բատրակ-չքավորական մասի վրա, վորն ավելի արագությամբ է վերացնում սեփականատիրական տրամադրությունները:

Անասնաբուժական պրոբլեմի շուտափուլյա լուծման համար, մասնավորապես ԿԱՅ-ի շինարարության ուսպարիզում, հարկավոր է ամենուրեք համառ աջակցություն և բայլելիկյան տոկունություն վճռականապես բոլոր կազմակերպությունների-կուսակցական, կոմյերիտական, խորհրդային, արհեստակցական և կոոպերատիվ աշխատանքում:

Առանց այդ կազմակերպությունների ամենուրեք ու ակտիվ աջակցության, միմիայն գերատեսչական կազմակերպությունները, միմիայն կոլտնտեսական սխառմը անկարող են լուծել անասնաբուժության պրոբլեմը:

Բոլոր տեղական կուսակցական կազմակերպությունները և խորհրդային մարմինները հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն ԿԱՅ-երին անհրաժեշտ

կազմակերպչական կադրերով և մասնագետներով (գոտտեխնիկներով, անասնաբուժներով) կոմպլեկտավորելու վրա, վորոնց սուր կարիք են զգում կաթնա-ապրանքային ֆերմաները: Հարկավոր է ագրո-գոտմասնագետներին դյուղատնտեսական կոոպերացիայից և վարչական ապարատներից այնտեղ փոխադրել:

Միաժամանակ հարկավոր է մի շարք գործնական միջոցներ ձեռք առնել տեղական ինստիտուտներում, տեխնիկոմներում և կոլյերիտգործներում կաթնատնտեսության համար կադրերի պատրաստման արագացնելու:

Տեղական կուսակցական և կոմյերիտական կազմակերպությունները պետք է մեծ աջակցություն և ոգնություն ցույց տան Կաթկոլտնտեսությունների լիազոր-ներին և բաժանմունքներին պայմանագրերի կնքման կամպանիան շուտով անցկացնելու համար:

ԿԱՅ-երի պայմանագրերի կամպանիան անցկացնելու վրա (Կաթկոլտնտեսությունների և կոլտնտեսությունների միջև) գոյություն ունեցող և նոր կազմակերպվելիք ԿԱՅ-երի համար) պետք է դրաված լինի ամբողջ խորհրդային հասարակայնության ուշադրությունն այնպես, ինչպես մեքենա-տրակտորային կույանների պայմանագրերի կնքման կամպանիան անցկացնելու վրա:

Չկա և չի ել կարող վորեւ կապված լինել այն մասին, վոր արդյունավետ անասնաբուժության պրոբլեմն ել կլուծվի այնպես, ինչպես և հացահատիկայինը: Արդեն հիմնականում լուծված հացահատիկային պրոբլեմի հիման վրա, այժմ հեշտ է արագ կերպով դարձանել անասնաբուժությունը:

Համարձակ և վճռական հարձակումը կուլակություն վրա ամբողջ ֆրոնտով, կազմակերպված պայքարը համատարած կոլեկտիվացման համար և այդ հիման վրա կուլակության լիկվիդացիան ապահովում են կուսակցության և կառավարության նշած բոլոր խնդիրների կատարումը:

Վճռական պայքարը գլխավոր վտանգի՝ ալ թե՛-
ման, «ձախ» ազգավաղումների և դեպի նրանց հաշտ-
վողական վերաբերմունք ցույց տվողների դեմ՝ կու-
սակցութեան գլխավոր գիծն իրականացնելու համար
լիովին կհաղթահարի այն բոլոր դժվարութիւնները,
ի թիվս վորոնց և այն թերութիւնները, վոր կան ու
պատահելու յեն կոլտնտեսական կաթնա-ապրանքա-
յին ֆերմաների շինարարութեան մեջ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

1. ԽՍՀՄ Ժողովոմխորհի վորոշումը ԽՍՀՄ Կու-
տնտէկենտրոնի կազմի մեջ Կաթկոլտնտէկենտրոն կազ-
մակերպելու մասին:

2. Հիմնական կանոններ ԿԱՅ կազմակերպելու
մասին, հաստատված ԽՍՀՄ-ի Հողժողովոմատի կող-
մից:

3. Գյուղատնտեսական բանվորների Միութեան
Կենտկոմի նախագահութեան վորոշումը ԿԱՅ կազմա-
կերպելու մասին:

4. Որինակելի պայմանագիր ԿԱՅ կազմակերպելու
համար:

5. ԿԱՅ-ի հարկային արտոնութիւնները:

6. Կանոններ ԿԱՅ-ի վարիչների մասին:

1. ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ, ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, ԿՈՄԻՍԱՐՆԵ- ՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

ԽՍՀ Միութեան Կոլտնտէկենտրոնի կազմի մեջ կաթ
նտնտեսական և խողարուծական կոլտնտեսական
կենտրոններ կազմակերպելու մասին:

Նկատի առնելով համայնացված անասնաբուծու-
թեան արագ աճումը կոլտնտեսութիւններում (1 մի-
լիոն 700 հազ. համայնացված կով և 1 միլ. 275 հազար
համայնացված խոզ) և կոլտնտեսութիւնների աշխա-
տանքի դրական փորձը՝ խոշոր ապրանքային կոլտնե-

տնտեսական ֆերմաներ կազմակերպելու գործում (3 հա-
զար կաթնային կոլտնտեսական ֆերմաներ 450 հազար
գլուխ կովերով, 3200 խողարուծական կոլտնտեսական
ֆերմաներ 500 հազար գլուխ խոզերով), այդ կոլտնե-
տնտեսութիւնների ղեկավարութիւնը հատուկ նշանա-
կութիւն է ստանում:

Այդ ղեկավարութիւնը հետագայում ամրապնդե-
լու նպատակով՝ ԽՍՀ Միութեան Ժողովրդական Կոմի-
սարների Խորհուրդը վորոշում է.—

1. Հավանութիւն տալ ԽՍՀ Միութեան Հողագոր-
ծութեան Ժողովրդական Կոմիտարիատի և ԽՍՀ Միու-
թեան Կոլտնտէկենտրոնի վորոշմանը՝ ԽՍՀ Միութեան
Կոլտնտէկենտրոնի կազմում կոլտնտեսական կաթնա-
ապրանքային ֆերմաների և կոլտնտեսական խողարու-
ծական ապրանքային ֆերմաների (խողարուծ-կենտ-
րոն) փորձառական արտադրական ղեկավարութեան
համար՝ հատուկ կենտրոններ կազմակերպելու մասին:

2. Հանձնարարել ԽՍՀ Միութեան Հողագործու-
թեան Ժողովրդական Կոմիտարիատին հաստատելու
հիշյալ հատուկ կոլտնտէկենտրոնների կանոնադրու-
թիւնը, ինչպես նաև կոլտնտեսական կաթնային և խո-
ղարուծական ֆերմաների վերաբերյալ կանոնադրու-
թիւնները և հիշյալ կենտրոնների որինակելի պայմա-
նագիրը կոլտնտեսութիւնների հետ՝ ապրանքային
ֆերմաներ կազմակերպելու մասին:

3. Պարտավորեցնել ԽՍՀ Միութեան Հողագործու-
թեան Ժողովրդական Կոմիտարիատին և ԽՍՀ Միութեան
Կոլտնտէկենտրոնին կիրառել ձեռնարկումներ, վորոնք
1931 թ. ապահովեն՝

ա) Կաթկենտրոնի դժով—կաթնային կոլտնտեսա-
կան ֆերմաներում ստեղծել կաթնատու նախիր՝ առ-
նելալ 1 միլ. 275 հազար գլուխ կովերով, ֆերմայի
ապրանքայնութիւնը հասցնել առնվազն 70 տոկոսի և
կաթնատնտեսական ֆերմաների հանձնելիք-վաճառե-
լիք յուզի ապրանքային արտադրանքի քանակը դար-
ձրնել 20 հազար տոննից վոչ պակաս:

բ) խողարուծիկներունի զծով—կոլտնտեսական խողարուծական ֆերմաներում մերունների (մայր խողերի) քանակը հասցնել մինչև 700 հազար զլխի և հանձնել ապրանքային արտադրանք՝ առնվազն 800 հազար զլուխ խող:

4. Հաստատել ԽՍՀ Միության Հողագործության Ժողովրդական Կոմիտարիատի և ԽՍՀ Միության Կոլտնտեսությունի առաջարկությունը՝ 1931 թ. գյուղատնտեսության ֆինանսավորման համար բաց թողնված վարկերից 115 միլիոն ռուբլի հատկացնել կոլտնտեսական կաթնալսին ֆերմաներ կազմակերպելու համար և 43 միլիոն ռուբլի կոլտնտեսական խողարուծական ֆերմաներ կազմակերպելու համար:

5. Հանձնարարել ԽՍՀ Միության Հողագործության Ժողովրդական Կոմիտարիատին և ԽՍՀ Միության Պետականին 1931 թ. կվարտալ պլանները մշակելիս՝ նախատեսել անհրաժեշտ վարկեր՝ կաթնակենտրոնի և խողարուծիկներունի շրջանառության միջոցները հասցնելու այնպիսի չափերի, վորոնք ապահովեն նրանց նորմալ աշխատանքը:

6. Հանձնարարել ԽՍՀ Միության Հողագործության Ժողովրդական Կոմիտարիատին՝ ապահովելու 1931 թ. գոտտեխնիկական և անասնաբուժական դործի կազմակերպման և գոտտեխնիկական ու անասնաբուժական անձնակազմի պահպանության համար նախատեսված ընդհանուր դումարից՝ 8 միլիոն ռուբլի կաթնակենտրոնին և 4 միլիոն ռուբլի խողարուծիկներունին հատկացնելը:

7. Կաթնատնտեսական և խողարուծական կոլտնտեսական ֆերմաների համար կերի բաղաններ ստեղծելու նպատակով, ապրանքային հացահատիկային արտադրանքներն ու այն արմատապտուղները հաշվելիս (վոր ըստ կոնտրակտացիայի կոլտնտեսությունները պարտավոր են հանձնել), նախապես պետք և ապահովել այդ ֆերմաների կերի պահանջը լիակատար կերպով: Այդ կերերը պետք և գտնվեն հատուկ հաշվառման

տակ ու ծախսվեն բացառապես այդ ֆերմաների անասուններին կերակրելու համար:

8. Առաջարկել ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Տնտեսության Բարձրագույն Խորհրդին, ԽՍՀ Միության Մատակարարման Ժողովրդական Կոմիտարիատին և դաշնակից հանքապետությունների կառավարություններին ապահովել կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների մատակարարումը սարքավորումով, շինանյութերով, խտացրած կերերով և արդյունաբերական ապրանքներով:

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիտարիների Խորհրդի
Նախագահ՝ Վ. ՄՈՒՈՏՈՎ (Սկրյաբին)

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիտարիների Խորհրդի
Գործերի Կառավարիչ՝ Գ. ԿԵՐԺԵՆՅԵՎ

Մոսկվա, Կրեմլ, 13 փետրվարի 1931 թ.

ԿՈՒՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԽՍՀՄ-Ի ՀՈՂԺՈՂԿՈՄՍՏԻ ԿՈՂՄԻՑ

Կաթնալսին ֆերմա և հատուկ կոլտնտեսական կենտրոն կազմակերպելու մասին:

Կոլտնտեսական կաթնալսին ֆերմայի ղեկավարության և կազմակերպչա-արտադրական սպասարկման համար Միության Կոլտնտնտեսությունի կազմում ավտոնոմ սկզբունքաբարով կազմակերպվում և անտնտեսական ուղերատիվ կենտրոն—կաթիկենտրոն:

1. ԿՈՒՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԲԱՅԻՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐ

1. Ապրանքային ֆերմաները կոլտնտեսություններում կազմակերպվում ու գործում են այն պայմանագրերի հիման վրա, վոր կոլտնտեսությունը կամ մի խումբ կոլտնտեսություններ կնքում են համապատասխան հատուկ կենտրոնի հետ:

2. Կոլտնտեսություն կաթնային ֆերմայի նախիրը կաղմակերպվում է՝

ա) կոլտնտեսությունների կողմից հատկացվող համայնացրած անասուններից,

բ) պետական վարկի մասնակցությունը հատկապես զնվող անասուններից.

գ) կուլակներից որենքով նախատեսված ղեպքերում բռնադրաված անասուններից.

դ) պահվող-մեծացվող մատղաշներից:

3. Կոլտնտեսությունները՝

ա) կաղմակերպում են ֆերմայի համար անհրաժեշտ կերի բաղա:

բ) ապահովում են տնտեսական շինությունների կառուցումն ու հարմարեցումը ֆերմայի համար.

գ) ապահովում են ֆերման իր բանվորական և փոխադրական ուժերով:

4. Այն բոլոր ներդրումները, վոր կոլտնտեսություններն արել են ֆերմաների կաղմակերպման համար, հաշվի չեն առնվում առանձին, իբրև կոլտնտեսական ֆերմայի հատուկ միջոցներ:

5. Կոլտնտեսական ֆերման կառավարում է իր տնտեսությունը կոլտնտեսության և համապատասխան կենտրոնի կողմից հաստատված արտադրական պլանի համաձայն, ստանում է արտադրական վարկեր կոլտնտեսության վարչության միջոցով, մատակարարվում է արտադրության հատուկ միջոցներով և իրացնում է իր արտադրանքը համապատասխան հատուկ կոլտնտեսական կենտրոնների միջոցով:

6. Կոլտնտեսական ֆերման կառավարում է հատուկ վարիչ, վորն ընտրվում է կոլտնտեսության (կոլտնտեսությունների) կողմից և հաստատվում համապատասխան կենտրոնի կողմից:

7. Կոլտնտեսական ֆերմայի ընդհանուր յեկամուտը, դուրս դալով նրանից ֆերմայի արտադրական բոլոր ծախսերի, պարգեվատրման ֆոնդին հատկացված

3 տոկոսը, ինչպես նաև ֆերմայի տնտեսության ընդարձակման և բարելավման վերաբերյալ հատկացումները, մտնում է ֆերման կաղմակերպող կոլտնտեսության կամ կոլտնտեսությունների ընդհանուր յեկամտի մեջ: Ֆերմայի ընդարձակման և բարելավման վերաբերյալ հատկացումների չափը սահմանում են կոլտնտեսությունը և կենտրոնը արտադրական պլանը կաղմելու ժամանակ, ընդվորում իբրև կանոն պահվող մատղաշները ծառայում են կոլտնտեսական ֆերմայի նախրի ընդարձակմանը:

ԼՐԱՅՈՒՄՆԵՐ ՄԻՋԿՈՒՏԵՏԵՍՍԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

1. Յերբ մի քանի կոլտնտեսություններ միանում և կաղմակերպում են կոլտնտեսական կաթնային ֆերմա՝ (անկախ համապատասխան կենտրոնի հետ կնքած պայմանագրից), պետք է իրար հետ կնքեն պայմանագիր, վորը ֆերմային իրավաբանական անձի իրավունք վերադահելու համար զբանցվում է հոդային մարմիններում:

2. Միջկոլտնտեսական ֆերման վարկավորվում է իբրև իրավաբանական անձն կոլտնտեսությունների վարչությունների հավատարմագրվածով:

3. Միջկոլտնտեսական ֆերմայի նախիրը կաղմակերպվում է կոլտնտեսությունների կողմից հատկացվող համայնացրած նախրի ապրանքային մասից և հիմնական կանոնների առաջին հատվածի 2-րդ կետում հիշատակված այլ աղբյուրներից:

4. Այն պայմանագրում, վոր կնքում են իրար հետ ֆերման կաղմակերպող կոլտնտեսությունները, պետք է նախատեսված լինեն հետևյալ կետերը՝

ա) ֆերմային բանուժ տրամադրելու կարգը. յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն քանի կոլտնտեսական և ինչ ժամկետներով և տալիս ֆերմայում աշխատելու համար.

բ) Փերման կերով ապահովելու կարգը. յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն ինչ քանակությամբ և ինչ տեսակ կերեր, վորքան ժամանակվա մեջ պետք է բերի Փերման.

գ) Հանձնվող կերի հաշվարկման կարգը: Իբրև կանոն, Փերման ընդունում է կերերը կոլտնտեսությունից վորոշ գնով, վոչ ավելի պետական միջերման գներից և վճարում է նրանց արժեքը Փերմայի արտադրական ծախսերի հաշվով:

դ) Յեկամուտների բաշխման կարգը: Իբրև կանոն Փերմայից ստացվող յեկամուտները, դուրս գալով սահմանված հատկացումները և արտադրական ծախսերի մարման համար անհրաժեշտ դումարը բաժանվում են կոլտնտեսությունների միջև հետևյալ ձևով. յեկամուտի 10—20 տոկոսը բաժանվում է կոլտնտեսությունների մեջ՝ համապատասխան ներդրված արտադրության միջոցների, իսկ մնացածը՝ վատնած աշխատանքի հարաբերությամբ:

5. Կոլտնտեսական կաթնային Փերման կաղմակերպելու ժամանակ մի խումբ կոլտնտեսությունների կողմից տրված ամբողջ դույքը գնահատվում է հատուկ հանձնաժողովի կողմից և նրա արժեքությունը գրվում է համապատասխան կոլտնտեսության հաշիվին:

2. ՀԱՏՈՒԿ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՆՏՐՈՆ

1. Հատուկ կոլտնտեսական կենտրոնի վրա պարտականություն չունի և զբվում.

ա) կոլտնտեսական տարանջային Փերմաները պլանայվորել, ղեկավարել և արտադրական-վործառնական սպասարկում ցույց տալ:

բ) ԽՍՀՄ կոլտնտեսական Փերմաների արտադրական և ֆինանսական պլանները կաղմել.

գ) ապահովել Փերմաները վորակավորյալ աշխատակիցների կազմերով.

դ) կաղմակերպել Փերմայի անասնաբուժական և սանիտարական սպասարկումը.

յե) կաղմակերպել արտադրական միջոցների մատակարարումը Փերմային.

զ) կաղմակերպել Փերմայի արտադրանքի վաճառման դործը:

2. Յուրաքանչյուր կենտրոնի աշխատանքի պլաններն ու տարեկան հաշվետվությունները հաստատվում են ԽՍՀ Սխուլթյան Կոլտնտեսությունից հատվածներով կոլտնտեսական սխեմաի միացյալ պլանի մեջ:

3. Կաթնային Փերմաների համար նախասահմանված բոլոր վարկերն ու արտադրության միջոցները ուղարկվում են Փերմաներին համապատասխան կենտրոնի պատրաստած և ԽՍՀ Սխուլթյան Հողօգտագործողի ու կոլտնտեսությունի կողմից հաստատված պլանի համաձայն:

4. Սյն սլայմանդրերի հիման վրա, վոր կենտրոնները կնքում են կոլտնտեսությունների հետ ապրանքային Փերմաների կաղմակերպման համար, հատուկ կենտրոնները.

ա) մշակում են կոլտնտեսական Փերմաների արտադրական պլանի ձևերը, ապահովում են այդ պլանի կաղմումը և կաղմակերպում են նրա կատարումը.

բ) քննում են Փերմաների տնտեսական շինարարության պլանը և ապահովում են այդ շինարարության տեխնիկական ղեկավարությունը.

գ) հաստատում են կոլտնտեսական Փերմաների յուրաքանչյուր տարվա արտադրական-ֆինանսական և շինարարական պլանները, կաղմակերպում են նրանց արտադրության միջոցներ մատակարարելու դործը և միջերքները վաճառումը համապատասխան պետական և կոոպերատիվ կաղմակերպությունների հետ ընդհանուր պայմանագրեր կնքելու միջոցով:

5. Փերմաների արտադրության կաղմակերպման և ապրանքային արտադրանքի վաճառքի համար հատուկ կենտրոնների կողմից կատարված ծախսերը ծածկելու համար՝ Կաթնային Փերմաներ և Միսմիսությունը վճարում

են համապատասխան կենտրոնին հանձնված արտա-
դրանքից հասանելի չհատկացումները այն չափերով,
վոր սահմանված է Միութենական Մատակարարման
Ժողովմատի, Հողթողկոմատի և Կոլտնտկենտրոնի հա-
մաձայնությամբ:

6. Հատուկ կոլտնտեսական կենտրոնի գլխավորող
մարմինը վարչությունն է, վորը նշանակվում է ԽՍՀՄ
Կոլտնտկենտրոնի կողմից և հաստատվում ԽՍՀ Միու-
թյան Հողթողկոմատի կողմից: ԽՍՀ Միության Կոլ-
տնտկենտրոնը ցույց է տալիս ընդհանուր ղեկավարու-
թյունն և կատարում է վերահսկողությունը հատուկ
կենտրոնի գործունեության վերաբերմամբ:

Կոլտնտեսական Ֆերմաների սպասարկումն ու ղե-
կավարությունն ալելի մոտեցնելու նպատակով՝ հա-
տուկ կենտրոնները կարող են հանրապետական, յեր-
կրային և մարզային կոլտնտեսություններին կից կազ-
մակերպել իրենց բաժանմունքները կամ լիազորների
ինստիտուտ և հանձնարարել նրանց իրականացնելու
հանրապետության սահմաններում (յերկրի, մարդի)
իրենց ամբողջ ֆունկցիաները կամ նրանց մի մասը:

Բաժանմունքները գործում են ԽՍՀ Միության Կոլ-
տնտկենտրոնի վարչության կողմից հաստատված հա-
տուկ կանոններով:

7. Ֆերմաների անմիջական արտադրական-ուղե-
րատիվ սպասարկումն ապահովելու համար կենտրոնի
արտադրական գործառնական ապարատների կամ բա-
ժանմունքների աշխատակիցները ամբացվում են կոլ-
տնտեսական Ֆերմաների վորոշ խմբին և տանում են
իրենց աշխատանքը Շրջկոլտնտմիության հետ սերտ
կապ պահպանելով:

Շրջկոլտնտմիությունները տանում են կոլտնտե-
սություններում կազմակերպչական, կուլտուր-կենցա-
ղային մագստայական աշխատանք, առանց միջամտելու
Ֆերմայի գործառնական աշխատանքներին:

8. Կոլտնտեսական Ֆերմաներ կազմակերպելու մա-
սին կոլտնտեսությունների հետ պայմանագրեր կնքվել

և նրանց արտադրական սպասարկումը մեքենատրակ-
տորային կայանների գործունեության չրջանում
(MTC) առաջին հերթին հին (Մ. Տ. կայանների) կա-
տարում է համապատասխան կենտրոնը Մ. Տ. կայանի
միջոցով:

3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ-ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՑԻ ՆԱԽԱԳԱ-
ՀՈՒԹՅԱՆ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

Կոլտնտեսություններում կաբատնտեսական և խոզա-
բուծական ապրանքային ֆերմաներ կազմակերպելու
մասին

Ահագին տնտեսական և քաղաքական նշանակու-
թյուն տալով կոլտնտեսություններում կաթի և խոզա-
բուծական ապրանքային Ֆերմաների կազմակերպմանը
(1931 թ. վերջին կաթի Ֆերմաներում պետք է լինեն
1 միլիոն 275 հազար ապրանքային կովեր և 700 հազար
մեքենաներ խոզաբուծական Ֆերմաներում), վորոնք ա-
նասնաբուծական խորհանտեսություններից հետո կոչ-
ված են լուծելու անասնաբուծության պրոբլեմը, բա-
վարաբելու բանվոր դասակարգի անդամներին պա-
հանջը և տալու արդյունաբերությանը հումուլթ՝ Մի-
ության կենտկոմի Նախագահությունի առաջարկում և՛

1. Բոլոր հանրապետական, յերկրային, մարզային
և չրջանային կոմիտեներին գործնական աջակցություն
ցույց տալ կոլտնտմիություններին չուտափութ կեր-
պով անցկացնելու կաթկենտրոնի լիազորների պայմա-
նագրային կամ պանիան գոյություն ունեցող և նո
կազմակերպվող Ֆերմաների և կոլտնտեսությունների
հետ: Խորհրդային Հասարակայնության ուշադրու-
թյունն ևս դրավել դեպի պայմանագրերի կնքման կամ-
պանիան, ինչպես վոր նա դրավված է դեպի մեքենա-
արակտորային կայանների պայմանագրային կազմա-
կերպությունը:

2. Հանրապետական, յերկրային և մարդային կոմիտեները, և գյուղատնտեսական բանվորների միության մասնաճյուղերի սեկցիաները՝ հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաներին սպառարկող ագրո-գոտանաանաբուժական մասնաճյուղերին կոմպլեքսավորմանը, այդ աշխատանքին ուղարկելով գյուղատնտեսական կոոպերացիայի սխտեմում և վարչական ապարատներում աշխատող մասնաճյուղերից:

Պրա հետ միասին պետք է աջակցություն ցույց տալ կոլտնտնություններին շտապ կերպով պատրաստելու հատուկ կաշիքեր տնտեսաբուժական ֆերմաների համար՝ տեղական ԲՈՒՀ-երի, տեխնիկոմների և կոլ-յերի աղյուրների միջոցով:

3. Խորհրդային տնտեսությունների և Մ. Տ. Կայանների բոլոր բանվորական կոմիտեները մինչև դարնանացանի կամպանիայի սկսվելը՝ բացատրական աշխատանք պետք է տանեն շրջապատող կոլտնտեսություններում և կազմակերպեն բանվոր դասակարգի գործնական ոգնությունը կոլտնտեսականներին կաթի ապրանքային ֆերմաներ կազմակերպելու գործում:

ա) տրամադրել մեկ-յերկու ագրո-մասնաճյուղ (աղ-րոնումներ, գոտեխնիկներ), ապրանքային կոլտնտեսական ֆերմայի 1931 թ. արտադրողական պլանը կազմելու համար:

բ) վերցնել ապրանքա-կաթնային կամ խոզաբուծական ֆերմա կազմակերպող մոտակա, կոլտնտեսությունների շինություններ:

գ) մասսայական աշխատանք ծավալել սոցիալիստական աշխատանքի նոր ձևերը (սոցմրցում, հարվածայնություն, հասարակական բուքսիր, հանդիպական պլան), խորացնելու համար:

դ) մշտական կազմ հաստատել խորհրդային տնտեսությունների և կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների միջև:

ե) կոլտնտեսականներին տեղեր հատկացնել խորհրտնտեսական դասընթացներում:

դ) արտադրական ոգնություն ցույց տալ ֆերմաներին անասունների ցեղը բարելավելու նպատակով (խորհրդային տնտեսությունների ցեղական ցուկերի ագրոագործում):

4. Բոլոր բրիգադիաներին և գյուղատնտեսական բանվորների միություններին գծով զարնանացանի կամպանիան անցկացնելու համար՝ գործուղվող անձանց առաջարկվում է հատուկ ուշադրություն դարձնել՝ ապրանքային անասնաբուժական ֆեռմաների կազմակերպման գործում կոլտնտնություններին և կոլտնտեսություններին ոգնություն ցույց տալու վրա:

Գյուղ. և տնտ. բանվորների Միության

Կ. Կ. Նախագահ՝ Ս. ՈՎԶԻՆՆԻԿՈՎ

Պրանային Բյուրոյի վարիչ, Միության Կ. Կ. Նախագահ

Հոթյան անդամ՝ Կ. ՇՈՒԿԱՅԵՎ

26 փետրվարի 1931 թ.

4. ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿԱԹԿԵՆՏՐՈՆԻ ՈՐԻՆԱ- ԿԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԻ՝ ՍՈՑ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ապրամիա-կաթնային ֆերմա կազմակերպելու մասին
1931 թ. (ամիս, թիվ և տեղը)

1. Խոշոր կոլեկտիվ անասնաբուժական տնտեսություն ստեղծելու, աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացնելու և կուլակի դեմ կատարյալ հաղթանակ տանելու նպատակով՝

Կոլտնտեսությունների վարչությունները
..... շրջանի

(մարդի, յերկրի) և դեմս
վոր գործում և կոլտնտեսությունների կապացրած (ամիս, թիվ, տարի) ընդհանուր ժողովի վորոշման հիման վրա մի կողմից և կաթիկենտրոնի
Վարչությունի դեմս

վոր զործումն և վարչության կողմից լիազորված . . .

կնքեցին սույն սլաշմանագիրը կոտնտեսական ապրան-
քային (տեղը) կաթնային ֆերմա

կազմակերպելու մասին

. հատկացված

(կողմից)

հաստատում (չափեր)

անունով (ֆերմայի անունը) հետևյալ սլաշմաններով՝

ԿԱԹԿԵՆՏՐՈՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՎՈՒՄ Ե

1. Ապահովել կոտնտեսության վարկավորումը
1931 թ. համապատասխան (ֆերմայի արտադրական և
չինարարական պլաններին, սրան կցվող)
ուղղությամբ գումարի:

2. Հաջորդ տարիներին ապահովել կոտնտեսական
ֆերմայի վարկավորումը, համաձայն իր արտադրա-
կան պլանի:

3. 1931 թ. ընթացքում տալ հետևյալ քանակու-
թյամբ ուժեղ կերեր կաթկենտրոնի ար-
տադրատնի տնտեսի համաձայն:

4. Ապահովել (ֆերմայի գլը-
խից բաղկացած նախիրը տոհմական ցուլերով,
. ժամկետներում:

5. Քույր տալ ֆերմային հրահանգչական, ագրո-
գոտտեխնիկական և անասնաբուժական ուղևորություն:

6. Ագրո-գոտտեխնիկական ոժտնաբույժություն ցույց
տալ ֆերմայի արտադրական պլանը կազմելու դործում
և ղեկավարել այն լցնելիս:

7. Ապահովել չինարարության պլանների և նախա-
գծերի կազմումը և նրանց կատարումը տեխնիկական
հսկողության մասում, նաև մատակարարումը կենտրո-
նացված կարգով ուղարկվող սարքավորութայմբ և շե-
նանյութերով:

8. Քննել ու հաստատել ամեն տարի ֆերմայի ար-
տադրական և չինարարական պլանները ու նրանց հա-

մատակարարումը ֆերմայի մատակարարումը վա-
կերով և արտադրության անհրաժեշտ միջոցներով, վո-
րանք անդկացվելու յեն կենտրոնացված կարգով:

9. Կազմակերպել ֆերմայի մթերքների վաճառքը:

10. Կազմակերպել կոտնտեսականներից ֆերմայի
համար անհրաժեշտ վորակավորյալ աշխատավորների
պատրաստումն ու վերապատրաստումը:

11. Միջոցներ ձեռք առնել, ապրանքատար ցանցի
միջոցով, առաջին հերթին մատակարարելու կաթ-
նային ֆերմա կազմակերպող կոտնտեսություններին
արտ. ապրանքներով և արտադրության միջոցներով:

ԿՈՆՏԵՆՏՆԵՐԻ ԿՈՆՏԵՆՏՆԵՐԻ (ԿՈՆՏԵՆՏՆԵՐԻ ԿՈՆՏԵՆՏՆԵՐԻ) ՊԱՐՏԱՎՈՐՎՈՒՄ Ե

1. Ձուկել կոտնտեսական ֆերմայի համար համա-
նացրած նախիրից ժամկետներում
. գլուխ անասուն, այդ թվում
կով, ցուլ, յերինջ-
ներ, մատղաշներ:

1921 թվի վերջում ֆերմայի նախիրը հասցնել առ-
նախ գլուխ անասուն, այդ թվում՝
կովեր, ցուլեր յե-
րինջներ մատղաշներ

2. Լրացնել հետադաշում ֆերմայի նախիրը ի հա-
շիվ նոր համայնացված ապրանքային անասունների,
կոտնտեսություն մտնող բռնագրավված կուլակային
անասունների, զնված կենդանիների և արտադրական
պլանի համաձայն մեծացվող մատղաշների:

3. Ապահովել ֆերման արտադրական պլանի հա-
մաձայն անհրաժեշտ կերով ժամ-
կետներում, ինվենտարով և քարշող ուժով, ֆերմայի
սպասարկման համար:

4. Ապահովել ֆերման հետևյալ տնտեսական և բը-
նականային շենքերով

5. Նոր կառուցվող շենքերի համար արամադրել՝

շինանյութեր (անվա-
նակարգը)

փոխադրական միջոցներ (անուն-
ները)

բանվորական ուժ և դրա-
մբական միջոցներ համաձայն արտադրական պլանի:

6. Ֆերմայի ագրո-դոտեխնիկական և անասնա-
նաբուժական սպասարկման առնչությամբ կենտրոնի
կատարած ծախսերը ծածկելու համար մուծումներ ա-
նել ուղարկել չափով, հետևյալ ժամկետ-
ներում

7. Ընտրել Ֆերմայի վարիչ և ներկայացնել ի հա-
տատեություն կաթկենտրոնի Ֆերմայի վարիչին փո-
խել կարելի չե միայն կենտրոնի համաձայնությամբ:

8. Ընտրել արտադրական պլանի համաձայն և ամ-
բողջնել Ֆերմայում մշտական աշխատանք կատարելու
համար կոլտնտեսականներից բրիգադ հողուց
բաշխացած, վորի թվում (մաս-
նադիտություններ) և ըստ Ֆերմայի վարիչի պահանջի
անհապաղ ուրիշներով փոխարինել բրիգադից հեռացած
աշխատավորներին:

9. Կոլտնտեսության ցանքերի մեջ մտցնել կերա-
խոտեր, և կերաբույսեր, վորոնց բերքը հավաքվում և
հանձնվում և Ֆերմային հարկավոր չափերով, համա-
ձայն արտադրական պլանի:

10. Ֆերմայի կերի կարիքների համար հատկացնել
արտադրանքներ և ժամկետներում
կատարել (թվել) ագրոտեխնիկական
ձևոնարկումները նրանց բարելավման համար:

11. Ֆերմայի ամբողջ ապրանքային արտադրանքը
պետք և հանձնվի պետական կամ կոոպերատիվ միջ-
նոցներին համապատասխան այն պայմանագրերի և հա-
մաձայնությունների, վոր կնքել և
կաթկենտրոնը: Ապրանքային արտադրանքի չափը
պետք և լինի կաթի կոլտնտեսական Ֆերմայում կաթ
բայց ընդհանուր կիթի

70) տոկոսից վոչ պակաս:

12. Ֆերմայի տնտեսությունը պետք և տարվի ըստ
կաթկենտրոնի հաստատած պլանի, և լինի որինակելի
բարձր արդյունավետ և բարձր ապրանքային կոլտնտե-
սական անասնաբուժական տնտեսություն:

13. Կոլտնտեսությունը առնվազն 4 անգամ պետք
և լաի Ֆերմայի զեկուցումները աշխատանքի դրությամբ
և ընթացքի մասին:

14. Կոլտնտեսությունը պարտավորվում և կատա-
րել կաթկենտրոնի ցուցմունքները կոլխոզի տնտեսու-
թյան պլանավորման ու կազմակերպման մասին:

15. Ֆերմայում աշխատող կոլտնտեսականների աշ-
խատանքը հաշվառման և յենթարկում Ֆերմայի վարի-
չը, և կոլտնտեսականների աշխոթերի վերաբերյալ տե-
ղեկությունները հաղորդում են կոլտնտեսության
(կոլտնտեսությունների) վարչությունը, վորը կոլտն-
տեսության բերքն ու յեկամությունները բաժանելիս՝ հաշ-
վում և այդ աշխոթերը մյուս կոլտնտեսականների աշխ-
ոթերի հետ միասին:

16. Կոլտնտեսական Ֆերմայի ամբողջ ընդհանուր
յեկամուտը, նրանից դուրս դալով Ֆերմայի արտա-
դրական ծախսերի, պարգեվատրման ֆոնդին հատկաց-
ված 3 տոկոսը, նաև Ֆերմայի տնտեսության ընդար-
ձակման և բարելավման համար կատարվող հատկա-
ցումները, համաձայն արտադրական պլանի՝ մտնում և
այն կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամտի մեջ, վորը
կազմակերպել և այդ Ֆերման:

17. Արտադրական պլանները կազմելիս՝ կոլտնտե-
սությունը կենտրոնի հետ միասին սահմանում և այն
տարեկան հատկացումների չափը, վորոնք անհրաժեշտ
են Ֆերմայի հետագա ընդարձակման և բարելավման
համար—ի հաշիվ մատղաշների մեծացման, դրսից կո-
վեր և ինվենտար դնելու, շինարարության մեջ առձևոն
միջոցներ և աշխատանք մուծելու:

18. Այս պայմանագիրը կնքվում և հինգ տարով:

19. Սույն պայմանագրի դրույթները կորցնելուց
մի տարի առաջ, այսինքն՝ վոչ ուշ քան

. . . (տարին և թիվը), կողմերը պետք է վճռեն պայմանագիրը հետագայում շարունակելու հարցը:

20. Սույն պայմանագիրը կնքելով, Կաթիկենտրոնը և Կոլտնտեսությունը պարտավորվում են՝ աշխատանքի առաջնություն արտադրողականությունը հասնելու, գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումն արագացնելու, ապրանքային անասնաբուծությունը գերազույն դարձնելու և կուլակի դեմ լիակատար հաղթանակ տանելու նպատակներով՝ ապրանքային կոլտնտեսական ֆերմաների ամբողջ աշխատանքում կազմակերպել հարվածայնություն և սոցիալական մեթոդների լայն կիրառումը:

21. Նշված ձեռնարկումների իրականացման հետևանքով՝ կողմերը պահանջվում են կիթի ավելացումը կաթնա-կոլտնտեսական ֆերմայի նախիրում, առաջին տարվա ընթացքում, առնվազն 25 տոկոսով նախընթաց տարվա արտադրանքի համեմատությունով:

22. Սույն պայմանագիրն իր ուժի մեջ է մտնում կողմերի ստորագրման օրից և յենթակա յն փոփոխման ու լրացման համաձայն յեղած և հրատարակվելիք որենսդրությունների:

Կոլտնտեսության նախագահ՝ (ստորագրություն)

Կոլտնտեսության վարչության անդամներ (ստորագրություններ)

Կաթիկենտրոնի լիազոր՝ (ստորագրություն)

ՇԱՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԹԻՎ

Կաթկոլտնտեսությունի վարչությունը սահմանել և հասկացում ԿԱՖ-ի ընդհանուր յեկամտից աղբյուր-տեսիսնիկական անձնակազմի պահպանություն համար (գլխավորապես տեսիսնիկ-անասնաբուծի, վորն անմիջականորեն ոգտատրվում է ԿԱՖ-ին):

(Տես § 6 կոլտնտեսությունների պարտականությունների 6-րդ §-ը տիպական պայմանագրի մեջ):

ԿԱՖ-ի ընդարձակման և բարելավման վերաբերյալ հատկացումները սահմանում է կոլտնտեսականների ընդհանուր ժողովը (տես օրինակելի պայմանագրի § 16-ը):

5. ԿԱՖ-Ի ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՖ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՂ ԲՈՂՈՐ ԿՈՆՏԵՍՏԱԿԱՆՆԵ- ՐԻՆ ՅԵՎ ԿՈՆՏԵՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

ԽՍՀՄ Կաթնակոլտնտեսությունը ձեր հատուկ ուշադրությունն է դարձնում կոլտնտեսական ԿԱՖ-երի հետեվյալ հարկային խոշոր արտոնությունների վրա, վորոնք օրենքով վերապահված են 1931 թ. գյուղատնտեսական միասնական տուրքի մասին հրատարակված օրենքով, վորը հաստատված է ԽՍՀՄ Կենտրոնական կոմի և ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի կողմից 1931 թ. մարտի 29-ին (հրապարակված՝ «Правда»-յում 1931 թ. 30-3-ի և «Соп. Земледелия» 31-3-1931 թ.):

«Անասնաբուծության և կաթնատնտեսության զարգացման նպատակներով կոլտնտեսություններին վերապահված արտոնությունները»:

11. Անասնաբուծության և կաթնատնտեսության զարգացման նպատակներով՝ կոլտնտեսություններին վերապահվում են հետեվյալ արտոնությունները՝

ա. Բոլոր տեսակների անասունները կոլտնտեսություններում ազատ են հարկումից:

բ. Այն կոլտնտեսություններում, վորտեղ կաթնակոլտնտեսությունի և խոզաբույծ կենտրոնի հետ կրնալված պայմանագրերի հիման վրա զործում են ապրանքային կաթնային կամ խոզաբուծական ֆերմաներ, գյուղատնտեսական հարկից ազատվում են:

գ. Այդ ֆերմաների ամբողջ ընդհանուր յեկամու-
տը:

դ. այն կերի ամբողջ արժեքը, վոր կոլտնտեսու-
թյունը ապրիս է ֆերմային:
յե. Յանովի խոտերով և կերի արմատապտուղնե-
րով զբաղեցրած հողի յուրաքանչյուր հեկտարի յեկա-
մուտը հավասարեցվում է նույն կոլտնտեսության մեջ
յեղած հատիկավոր բույսերի հեկտարի յեկամտին:

«ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ՝ ՅԱՆՔՍԵՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԼՈՒ ՆՊՍԱՍԿՈՎ»

10. Յանքսերի տարածությունն ընդարձակելու
նպատակով՝ կոլտնտեսություններում հարկից ազատ-
վում են՝

ա. Ավելացած ցանքերը 1930 թվի հանդեպ:

բ. Չցանված ու խամ հողերը, վորոնք հերկված
են 1930 թվին, յեթե նրանք 1930 թվին ապատված են
յեղել հարկից:

ԽՍՀՄ Կաթկոլտնտեկներոնը առաջարկում է կոլ-
տնտեսությունների վարչություններին կոլտնտեսու-
թյունների շրջանում լայն կերպով մասսայականացնել
այդ խոշորացույն հարկային արտոնությունները,
վորոնք մեծ խթան են հանդիսանում ԿԱՅ կազմակեր-
պելու և ԿԱՅ-ում ուժեղ կերի բազա ստեղծելու հա-
մար:

Մի շարք շրջաններում պարզապես խախտում են
ԽՍՀՄ Կենտրոնից և Ժողկոմխորհի վորոշումը
ԿԱՅ-երին վերապահված արտոնությունների մասին:
Տեղական շրջանային լրագրերում և Շրջգործկոմիների
հրահանգներում դուրս են ձգվում ԿԱՅ-երին վերա-
պահված արտոնությունները: Կաթնակոլտնտեկներո-
նը խնդրում է հայտնել այդպիսի շեղումների մասին:

ԽՍՀՄ ԿԱԹԿՈՆՏԵՍԵԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

Կաթի ապրանքային ֆերմաները կազմակերպվում
են կոլտնտեսությունների կողմից և հանդիսանում են
կոլեկտիվ տնտեսության անրաժան մասը: Կոլտնտե-
սական ԿԱՅ-ի աշխատանքների հաջողությունը ամ-
բողջովին ու լիովին կախված է այն բանից, թե կոլ-
տնտեսություններն ու կոլտնտեսականները ինչպես են
աշխատանքը տանելու ԿԱՅ-ում ավելի արդյունավետ
կաթնատու անասուններ ստեղծելու, զոռանաանարու-
ժական միջինումը անցկացնելու, հին շենքերը հար-
մարեցնելու և նոր հասարակ ձևի շենքեր կառուցելու
(տեղական նյութերից) կերի բազա ստեղծելու, լավա-
գույն, ավելի փորձված կոլտնտեսականներին ու կոլ-
տնտեսուհիներին կազմակերպված ԿԱՅ-ում աշխատե-
լու համար տրամադրելու և այլն:

ԿԱՅ-ի յեկամուտները մտնում են կոլտնտեսու-
թյան ընդհանուր յեկամտի մեջ: Ֆերմայի համար վար-
չերը ստանում է կոլտնտեսությունը և պատասխանա-
տու յե նրանց նպատակին ոգտագործելու և նշանակ-
ված ժամանակին վերադարձնելու համար:

Ճիշտ ղեկավարությունն ապահովելու նպատա-
կով՝ ԿԱՅ-ի աշխատանքը տարվում է հետևյալ հի-
մունքներով՝

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. ԿԱՅ-ը կառավարելու համար կոլտնտեսության
անդամների ընդհանուր ժողովը, վարչության ներկա-
յացրածներից ընտրում է վարիչ: ԿԱՅ-ի վարիչը հա-
տատվում է ԽՍՀՄ Կաթկոլտնտեկներոնի հանրա-
պետական, յերկրային (մարզային) լիազորի կողմից:

2. ԿԱՅ-ի վարիչը ընտրվում է 2 տարով: Մինչև
2 տարվա ժամանակամիջոցը լրանալը՝ վարիչի վո-
տիքություն կարող է տեղի ունենալ կոլտնտեսության
և Կաթկոլտնտեկներոնի լիազորի փոխադարձ համա-
ձայնությամբ:

3. ԿԱՅ-ի վարիչի վրա յե ընկնում այն պայմանա-
գրի կատարման պատասխանատվությունը, վոր կըն-
ված է կոլտնտեսության և Կաթկոլտնտեսությունի
միջև ԿԱՅ-ի տնտեսությունը կազմակերպելու և վա-
րելու, և ֆինանսական-արտադրական պլանը կատա-
րելու վերաբերյալ:

4. ԿԱՅ-ի վարիչը անհատական պատասխանա-
տվություն է կրում կաթնատու անասունների արդյու-
նավետությունը բարձրացնելու նպատակով: Գործա-
դրվող ձեռնարկումների համար՝ ինչպես արտադրու-
թյան տեխնիկայի բարձրացման ու լավացման, արտա-
դրության ապրանքայնությունն ու վերակը բարձրա-
ցնելու, ֆերմայի պահպանության ծախսերի իջեցման,
աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման
համար, նմանապես այլ ձեռնարկությունների համար,
վորոնք նպատակ ունեն ԿԱՅ-ի տնտեսական բարելա-
վումին և ընդարձակմանը:

5. ԿԱՅ-ի վարիչը լիակատար պատասխանատվու-
թյուն է կրում ֆերմայի տնտեսության վիճակի և
գույքի պահպանության համար կոլտնտեսության
վարչության և Կաթկոլտնտեսությունի առաջ հան-
ձնա նրա լիազորի (բաժանմունքները):

6. ԿԱՅ-ի վարիչին են յենթարկվում ֆերմայի
բոլոր աշխատողներն, ինչպես կոլտնտեսության կող-
մից աշխատելու համար ջոկված կոլտնտեսականները և
կոլտնտեսակիները, այնպես էլ ԿԱՅ-ում աշխատող
վարձու մասնագետները:

7. ԿԱՅ-ի վարիչին հանձնվում են կոլտնտեսու-
թյան վարչության լիազորագիրը Կաթկոլտնտեսու-
թյան սահմանած ձևով պատրաստված ֆերմայի կը-
նիքն ու շտամպը, վորով նա ոգտվում է հատուկ ձեռ-
նարկության վարիչի իրավունքներով, և կրում է ո-
րենքով սահմանված պատասխանատվությունն:

2. ՆԱԽԵՐԻ ԿՈՄՊԼԵԿՏԱՎՈՐՈՒՄԸ:

Ֆերմայի վարիչի պարտականությունն է.

ա. Կոմպլեկտավորել ֆերմայի նախիրը՝ կոլտն-
տեսության և Կաթկոլտնտեսությունի պայմանագրի
համաձայն:

բ. Կատարել կաթնատու անասունների գնումը՝
նախիրը կազմակերպելու համար արտադրական պլանի
համաձայն:

գ. Ապահովել նախիրի առավելագույն աճումը՝
մատուցանելով մեծացնելու միջոցով:

3. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Իբրեւ կանոն, ԿԱՅ-ում շինարարությունը կա-
տարվում է տնտեսական յեղանակով, տնտեսության
իրա միջոցով: ԿԱՅ-ի վարիչի վրա պատասխանատվու-
թյուն է դրվում շինարարության ժամանակ լիովին
ոգտագործելու տեղական նյութերը: Դեֆիցիտային
նյութերի գործածությունը շինարարության մեջ կա-
րող է թույլատրվել միմիայն Կաթկոլտնտեսությունի
լիազորի համաձայնությամբ:

2. ԿԱՅ-ի վարիչը պարտավոր է իր ժամանակին
պատրաստել տեղական շինարարական նյութեր և
հառցնել նրանց շինարարության տեղերը այն ժամ-
կետներում, վորը սահմանված է արտադրական պլա-
նով և բանվորական շինարարական ծրագրով:

3. ԿԱՅ-ի վարիչը ղեկավարում է շինարարությու-
նը, կազմակերպում է շինարարական բրիգադներ և
ձեռք է առնում այն բոլոր միջոցները, վորոնք անհրա-
ժեշտ են ավելի կամ նախապես ու հիմնավոր շինարարու-
թյան՝ և այն նշանակված ժամանակամիջոցում ավար-
տելու համար:

4. Ինչը կազմակերպում է շինարարություն համա-
պատասխան պայմանագրեր կնքելով կառուցող կադ-
մսակերպություններին հետ:

1. ԿԱՑ-ի ամբողջ աշխատանքը կատարվում է, իբրև կանոն, կոլտնտեսականների ուժերով, և միայն բացառիկ դեպքերում, կոլտնտեսության համաձայնությամբ և կաթկոլտնտեսությունների լիազորի (բաժանմունքի) վավերացմամբ, ԿԱՑ-ի վարիչը կարող է մասնագետներ վարձել:

2. Կոլտնտեսության վարչությունը ԿԱՑ-ի վարիչի հետ միասին կոլտնտեսականներից և կոլտնտեսուհիներից կազմում է բրիգադներ ԿԱՑ-ին սպասարկելու համար:

Բրիգադներին մեջ մտնող կոլտնտեսականների կազմը ամբողջ տարվա ընթացքում պետք է լինի մշտական:

3. ԿԱՑ-ի վարիչին իրավունք է վերապահվում իր թեկնածուներին առաջադրել կոլտնտեսության վարչությանն ի հաստատություն՝ Փերմայում աշխատելու համար և աշխատանքից հեռացնել այն կոլտնտեսականներին, վորոնք հարադատորեն չեն վերաբերվում կենդանիներին, կերերի ծախսմանը, և նախրից ստացվող մթերքներին, ինչպես նաև չի կատարում սահմանված արտադրանքի նորմաները, այլ և գործալիքներին, և ծուլերին՝ ուղարկելով նրանց կոլտնտեսության արտադրության տակ:

4. Ֆերմայի վարիչը ԿԱՑ-ում աշխատող անձնավորություններին բաժանում է ըստ աշխատանքի մասնագիտության տեսակների առանձին բրիգադների. բրիգադը գլխավորում է ավագ բրիգադիրը:

5. Վարիչը կազմակերպում է կոլտնտեսականների և կոլտնտեսուհիների աշխատանքն այնպես, վոր նրանք մասնագիտական մի վորոշ տեսակի աշխատանքում, ալդ ձեվով ապահովելով աշխատանքի վորակի բարելավումը և արտադրողականության բարձրացումը:

6. Կոլտնտեսականների աշխատանքը վարիչը կազմակերպում է գործավարձային սկզբունքով՝ յուրա-

քանչյուր բանվորի կատարած աշխատանքի քանակի և վորակի համաձայն, վորի համար սահմանվում են արտադրանքի նորմաներ, վորոնք քննության են առնվում ԿԱՑ-ի արտադրական խորհրդակցության մեջ և հաստատվում կոլտնտեսության վարչության և ընդհանուր Ժողովի կողմից:

7. ԿԱՑ-ի աշխատանքներում պետք է ամեն կերպ գորի ստանան աշխատանքի սոցիալիստական մեթոդները (սոցմրցումը և հարվածայնությունը) վորոնց կազմակերպման գործում վարիչը ամենորոյա ալտիվ մասնակցություն է ունենում: Սոցմրցումը տեղի չե ունենում առաձին կոլտնտեսականների, կոլտնտեսականների խմբերի ու ԿԱՑ-երի միջև:

8. Աշխատանքի քանակական և վորակական ցուցանիշները գերադանցելու համար՝ վարիչները մշակում են կանոններ՝ ԿԱՑ-ի բանվորներին պարզեցնել վարձատրություն տալու ի հաշիվ պարզեցման ֆոնդի, վորը կազմվում է Փերմայի ընդհանուր յեկամուխից:

Արտադրանքի նորմաները չկատարելու, աշխատանքի ցածր վորակի, աշխդիսցիպլինան խախտելու, ծուլության, անարդյացակամ և անիույթ վերաբերմունքի համար դեպի կենդանիները, դեպի կերը, դեպի ինվենտարը, վարիչն անձամբ կամ կոլտնտեսության վարչության միջոցով դնում է սուղանքներ, վորոնք նախատեսված են ներքին կարգապահության կանոններում, մինչև իսկ աշխատանքից հեռացնել: Արտադրող կարեվորություն ունեցող հանցանքների դեպքում՝ հարց է դրվում կոլտնտեսության վարչության առաջ հանցավորին կոլտնտեսության կողմից հեռացնելու մասին:

9. Վարիչը մշակում է ներքին կարգապահության կանոններ, վորոնց մեջ ճշտորեն նախատեսվում են յուրաքանչյուր աշխատավորի պարտականությունները, քացի դրանից, կազմվում են մանրամասն հրահանգներ աշխատանքի յուրաքանչյուր տեսակի համար: Կանոններն ու հրահանգները անպայման քննվում են արտադրական խորհրդակցության մեջ:

5. ԿԵՐԱԿՐՈՒՄԸ ՅԵՎ ԽՆԱՄՔԸ (ԶՈՈՄԻՆԻՄՈՒՄԸ)

Ֆերմայի վարիչը զոոտեխնիկի մասնակցութեամբ՝

1. Մշակում է կերակրելու կանոններն ու նորմաները ըստ կենդանիների խմբերի և հսկում է նրանց ճշտորեն կատարելուն:

2. Պատասխանատու յե ժամանակին հայտը ներկայացնելու և կոլտնտեսութեան վարչութեանից կոչու, հյուսթալից և ուժեղ կերեր ստանալու համար, այլ և պատասխանատու յե արոտատեղերի կազմակերպման համար:

3. Մշակում է անասուններին խնամք տանելու կանոնները և հետեւում նրանց իրականացմանը:

Կոլտնտեսութեան ցանքսափոխութեան մեջ պետք է ապահովված լինի անհրաժեշտ հողամաս ուժեղ, հյուսթալի և կոչու կերեր մշակելու համար, նմանապես պետք է համապատասխան տարածութեան հատկացված լինի բնական և արհեստական արոտանիքի համար:

Շենքերն իրենց եժանութեան հետ միասին պետք է բավարարեն անասուններին, տաքութեան, չորութեան, բավարար լույսի և ողի կողմից (լավ վերախլացելա):

Պետք է կազմակերպված լինի թարմ, մաքուր, չկեղտոտված ջրի անընդհատ մատակարարումը:

ԿԱՑ-ում պետք է կանոնավոր կերպով դրանցումներ անել կերակրելու, ծնելու, բեղմնավորման, ամենորոյա կիթերի մասին և այլն, այն ձևերով, վոր տվել է Կաթկոլտնտեսությունը:

Ցուլերն արոտատեղում պետք է մեկուսացված լինեն:

6. ԱՐՏԱԴՐԱՆՔ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՅԵՎ ԻՐԱՑՆԵԼՈՒ ԽՆԴ ՐՈՒՄ

1. Վարիչը պետք է ամեն միջոց ձեռք տանի ապրանքային արտադրանքի առավելագույն քանակութեանը ստանալու—աղնվազն 70 տոկոսը ամբողջ կի-

թից, նմանապես ավելացնելու ֆերմայի նախիրը, արտադրական պլանի համաձայն:

2. Ստացված ամբողջ ապրանքը ԿԱՑ-ի վարիչը հանձնում է բացառապես պետական և կոոպերատիվ կազմակերպություններին, կաթկոլտնտեսությունի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն:

7. ԶՈՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱՆԱՍՆԱՐՈՒԺԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

1. Սահմանված զոո-անասնաբուժ միջնամուծի կերպով կյանքում և ԿԱՑ-ի զոոտեխնիկական, անասնաբուժական սպասարկման վերաբերյալ բոլոր կանոններն ու հրահանգները և նրանց կիրառումը կյանքում այն է՝

ա. ԿԱՑ-ի վարիչը պարտավոր է անջատել կամ կառուցել առանձին շինութեան վարակիչ հիվանդների մեկուսացման և կարանտինի համար:

բ. ԿԱՑ մտնող կաթնատու անասունները պահվում են կարանտինում առնվազն 16 ուր, վորից հետո միայն կարելի յե բաց թողնել ընդհանուր նախրի մեջ:

գ. Ֆերման պետք է ապահովված լինի վորքի դեղատնով՝ անասնաբուժական առաջին ողնութեանը ցույց տալու համար:

դ. Հարելան բնակավայրերում կամ հենց ԿԱՑ-ում անասունների մեջ վարակիչ հիվանդութեաններ յերեւալուն պէ՝ անմիջապես պետք է փակել կողմնակի անձանց կամ անասունների մուտքը ֆերմայի սահմանները, իսկ ԿԱՑ-ի աշխատակիցներին պետք է արգելել հաճախելու, ինչպես ԿԱՑ-ի վարակիչ տեղերը, այնպս ել մյուս գոմերը, բացի նրանցից, վորոնց կցված են աշխատանքներ կատարելու համար:

յ. Գոմերը և կաթնատու անասունների ու նրանց մատղանների արածելու համար հատկացված արոտները պետք է պահվեն պատշաճ մաքրութեան մեջ:

զ. Սատկած անասունների դեղաներն անատոմիական կողմից անմիջապես քննութեան պիտի յենթարկ-

վեն և վերջինիս ցուցմանըով ոգտագործվեն իբրև ուսիրարյո (կաշվեհումուլթ) կամ թե թաղվում են հոգում 1,5-2 մետր խորությամբ հատուկ դրա համար հատկացված և լավ ցանկապատված անասնազերկմանոցում:

ե. պետք է թույլ տալ, վոր կողմնակի կովեր դուգավորվեն ԿԱՑ-ին պատկանող ցուլերի հետ: Կոլտնտեսության սպառողական նախրի սպասարկման համար Փերման հատկացնում և առանձին արտադրող ցուլ:

ը. Ջուր խմելու տեղը արոտներում պետք է ապահովված լինի կեղտոտվելուց:

թ. Անասունների գոմը մտնելը կողմնակի մարդկանց և անասուններին չի թույլատրվում վարակիչ հիվանդություններ և բերելուց խուսափելու համար:

ժ. Փերման պետք է ունենա իր հատուկ սայլը առաված անասունները դուրս տանելու համար:

ի. Պետք է կռիվ մղել պարագիտների դեմ (վոջիլներին և այլն):

8. ՊԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Կոլտնտեսական ակտիվի և մասնազետների մասնակցությունամբ ԿԱՑ-ի արտադրական-ֆինանսական պլաններն ու աշխատանքի ծրագրերը կաղմելը, դրանք արտադրական խորհրդակցությունների, կոլտնտեսություն վարչության և կոլտնտեսություն ընդհանուր ժողովի միջոցով անցկացնելը և Կաթկոլտնտեսություն լիազորին (բաժանմունքի) ի հաստատություն ներկայացնելը:

ԿԱՑ-ի չինարարություն, սարքավորման, վերասարքավորման և մեքենայացման պլանների կաղմելը և նրանց կոլտնտեսություն վարչությանն ու Կաթկոլտնտեսություն լիազորին (բաժանմունքի) ի հաստատություն ներկայացնելը:

Փերմայի անձնակազմի ցուցակը կաղմելը և կոլտնտեսություն վարչությանն ու Կաթկոլտնտեսություն լիազորին (բաժանմունքի) ի հաստատություն ներկայացնելը:

1. Վարիչը կաղմակերպում է ԿԱՑ-ի հաշվետվությունը և պատասխանատու չե Կաթկոլտնտեսությունի սահմանած ձևերով հաշվետվությունը կանոնավոր հիմունքների վրա դնելու համար:

2. ԿԱՑ-ի վարիչը տննվազն կվարտալի մեջ մեկ անգամ հաշիվ է տալիս վարչության առաջ (կոլտնտեսություն ընդհանուր ժողովի առաջ) Փերմայի դրություն և կատարած աշխատանքի մասին:

3. ԿԱՑ-ի վարիչը պարտավոր է բոլոր տեղեկությունները Կաթկոլտնտեսությունի սահմանած ձևերով և ժամկետներում ներկայացնել կոլտնտեսության վարչությանը և Կաթկոլտնտեսությունի վարչությանը:

4. ԿԱՑ-ի վարիչի վրա պարտականություն է դրվում հաշիվ առնել պարզեցված ֆոնդերը և կոլտնտեսություն վարչությանը ներկայացնել ԿԱՑ-ին սպասարկող լավագույն արտադրողականներից տեղեկանքներին, վորոնց պետք է պարզեցված:

10 ՄԱՍՍԱՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

Վարիչի պարտքն է՝

ա. Ամեն կերպ նպաստել արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքի ուժեղացմանը և անձամբ մասնակցել նրանց նիստերին:

բ. Սխտեմատիկաբար առաջ քաշել շարքային կոլտնտեսականներին և կոլտնտեսություն-հարվածայիններին:

գ. Կոլտնտեսականների կաղմից ընտրել ամենափորձված և լավագույն հարվածայիններին ու ներկայացնել վարչությանը՝ նրանց անասնաբուժության տեխնիկան ուսուցանելու համար, հատուկ կուրսերում տեխնիկոմներում և ԲՈՒՀ-երում:

դ. Ոժանդակել անասնաբուժության հարցերի վերաբերյալ կրթականներին, դրույցների և դասախոսությունների կաղմակերպմանը:

յե. Կազմակերպել անասնաբուծության վերաբերյալ անկյուններ, ցուցահանդեսներ և այլ ցուցադրական ձեռնարկումներ:

զ. Կազմակերպել ԿԱՖ-ի մատակարարումը կեր-հայթայթման և անասնաբուծության վերաբերյալ դրահանությամբ (բրոշյուրներ, ժուրնալներ, զրքեր, պլակատներ և այլն) և կանոնավոր կերպով ոգտազործել աշխ:

ե. Պարզաբանել ինչպես կոլտնտեսականների մեջ, այնպես էլ անհատականների շրջանում, խոշոր կոլեկտիվ անասնաբուծական տնտեսությունների նվաճումներն ու առավելությունները:

ը. Կապ հաստատել տեղական կուսակցական, կոմ-յեբիտական և հասարակական կազմակերպությունների հետ:

11. ՀԱԿԱՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՅԵՎ ԿԱՖ-Ի ԳՈՒՅՔԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ա) Վողջ կենդանի, ինչպես և մեռյալ ինվենտարը հրդեհից, նույնպես և անասունները սատկելուց պարտադրաբար ապահովագրել:

բ) Հակահրդեհային սարքավորում կազմակերպել (տակառներ, չվարարներ, հրդեհաշիջներ), նույնպես և անասնաբակերում ծխելն արգելել:

գ) Մոտակա հրդեհ մասերի հետ (կոմանդա, դրու-ժինա) արագորեն կապ ստեղծել:

դ) Վողջ գուլքի ամբողջական պահպանումն ապահովել և պաշտպանությունը կազմակերպել, ինչպես գողերից, նույնպես և զեպի աշխ կողմի վերաբեր-մունք ցույց տվողներից:

ԽՍՀՄ-ի ԿՈԼԽՈՉԿԵՆՏՐՈՆ
ԽՍՀՄ-ի ԿԱԹԿՈԼԽՈՉԿԵՆՏՐՈՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Յերես
1. Ծախ և կաթի պրաբիմի լուծման համար	3
2. «Յերկրորդ գործարանը գլխ. կաթի գործարանը—կովմ ե»	4
3. Կոլտնտեսական անասնաբուծության առավելություններն ու առաջին հաջողությունները	5
4. Ի՞նչ բան է կոլտնտեսական ԿԱՖ-ը և ինչպես է կազմակերպվում	7
5. Կոլտնտես. հիմնական պարտավորությունները	8
6. ԿԱՖ-ի կազմակերպչական հատկանիշները	9
7. ԿԱՖ-ի նախի կոմպլեկտավորումը	10
8. Պայքար բարձր ապրանքայնության համար ԿԱՖ-ում	11
9. Կոլտնտեսական ԿԱՖ-ը	12
10. ԿԱՖ-ում կերի ուժեղ բազա ստեղծելու համար	14
11. Սիլոսային կերի էիմսավորումը ԿԱՖ-ում	18
12. Սիլոսը —կոմսերվացրած կամ բքու դրած հյութային կեր է	19
13. Կանոնավոր կերակրելը և բարձր կիթ. ստանալը ԿԱՖ-ում	21
14. Շինարարությունը ԿԱՖ-ում	23
15. Վով մի որ չպետք է բուլացնել և վոչ էլ հետադեպ տեղ. շին. նյութ. մրերումը	23
16. Աշխատանքի կազմակերպումը ԿԱՖ-ում	27
17. Աշխատանքի զննատուումը աշխ.—որերով և ԿԱՖ-ի յե-կամուտների բաշխումը	31
18. Կոնտրոլա—տոհմական աշխատանքը և բեղմնավորման կամպանիան ԿԱՖ-ում	36
19. Ագրո—գոտոնիյանիական, անասնաբուծական սպասարկու-մը և կադրերի պատրաստումը ԿԱՖ-ի համար	39
20. Դասակարգային պայքարը և վնասարարությունը ԿԱՖ-ի շուրքը	41
21. Սոցմբցումը, հարվածայնությունը և հանդիպական պլանը ԿԱՖ-ում	45

311

22. Տեղական կազմակերպությունների ամենօրյա ոգնու- թյունը ԿԱՖ-ին	47
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ.—	
1. ԽՍՀՄ Ժողկոմիտեի վորաջույնը ԽՍՀՄ Կոլտնտկենտրո- նի կազմի մեջ կառավարման կազմակերպելու մասին	50
2. Հիմնական կանոններ ԿԱՖ կազմակերպելու մասին՝ հա- տատված ԽՍՀՄ Հոգծուկոմի կողմից	53
3. Գյուղատնտեսական անտառային բանվորների Միության կենտկոմի նախագահության վորաջույնը	59
4. Կոլտնտեսության և Կաթկենտրոնի որինակելի պայմա- նագիրը ԿԱՖ կազմակերպելու մասին	61
5. ԿԱՖ-ի հարկային արտոնությունները	67
6. Կանոններ ԿԱՖ-ի վարչի մասին	69

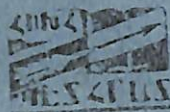
<< Ազգային գրադարան

NL0283221

22.825

ԳԻՆԼ 30 ԿԱԳ. (2¹/₂ ժ.)

Н. ШУБАЕОВ

КОЛХОЗНЫЕ МОЛОЧНО-ТОВАРНЫЕ ФЕРМЫ

Госиздат ССР Армении
Еривань—1932